

วารสาร

การศึกษาไทย

Thailand Education Journal

লেখাশপা คนใหม่

...การจัดการศึกษา

ต้องเข้าใจความแตกต่าง

เร่งจับมือทุกหน่วยงาน

ร่วมคิดร่วมวางแผน

‘เด็กเจ้าปัญหา

หรือ **เด็กเจ้าปัญญา**’

ปัญหาทางอารมณ์ของ

เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

Unบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะ สมาชิกวารสารการศึกษาไทยทุกท่าน มาถึงเดือนกันยายนกันแล้วนะคะ จากนี้ไปในแวดวงของกระทรวงศึกษาธิการจะมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งทางการบริหารหลายตำแหน่ง โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงหลายท่านที่ครบวาระต้องเกษียณอายุราชการ นับตั้งแต่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้แก่ นายอรุณ จันทวานิช เลขาธิการสภาการศึกษา นางสิริพร บุญญานันต์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นางจรรยา ธรนินทร์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนายสุชาติ เมืองแก้ว รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ท่านเหล่านี้ รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอีกหลายท่านได้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน กองบรรณาธิการวารสารการศึกษาไทย ขอกราบอำนวยพรให้ทุกท่านมีพลาณามัยที่แข็งแรง และยังคงเป็นพลังที่สำคัญของวงการศึกษาไทยต่อไป

และเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2551 ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ประชุมเห็นชอบแต่งตั้งให้นายชินภัทร ภูมิรัตน รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายเฉลียว อยู่สีมารักษ์ ผู้ตรวจราชการ ศธ. เป็นเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนายธงทอง จันทรางศุ รองปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นเลขาธิการสภาการศึกษา และผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2551 เห็นชอบแต่งตั้งให้ นางสาวสุทธาลินี วัชรบูล ที่ปรึกษา ด้านระบบการศึกษา สกศ. ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการสภาการศึกษา นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) เป็นรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายประเสริฐ แก้วเพ็ชร ผู้ตรวจราชการ ศธ. เป็นรองเลขาธิการ กอศ. นายออกนิษฐ์ คลังแสง ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นรองเลขาธิการ กอศ. เป็นต้น

ทุกท่านที่ได้รับความเห็นชอบแต่งตั้ง ล้วนมีประสบการณ์ มีความรู้ ความสามารถ และเป็นความหวังของกระทรวงศึกษาธิการที่จะขับเคลื่อนการศึกษาไทย สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้ดี เก่ง มีความสุขอยู่บนความพอเพียงและพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคงอย่างยั่งยืน

สำหรับวารสารการศึกษาไทยปีที่ 4 ฉบับที่ 48 ทุกท่านจะพบกับแนวคิดในการดำเนินนโยบายและแผนการศึกษาจาก นายธงทอง จันทรางศุ เลขาธิการสภาการศึกษาคนใหม่ แม้ท่านจะเพิ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารในกระทรวงศึกษาธิการ แต่ที่ผ่านมามีท่านได้คลุกคลีอยู่ในแวดวงการศึกษา ทั้งการเป็นอาจารย์ในหลายสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านดูแลเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษามาโดยตลอด ส่วนเรื่องอื่นๆ ผู้อ่านยังคงเต็มอ้อมกับสาระดีๆ ที่น่าสนใจเหมือนเช่นเคย

แล้วพบกันใหม่ในฉบับเดือนตุลาคม นะค่ะ

ปิพร พงษ์กฤษณานันท์

สารบัญ

Contents

รายงานพิเศษ 4

เลขาธิการฯ คนใหม่ ...การจัดการศึกษาต้องเข้าใจความแตกต่าง
เร่จึงจับมือทุกหน่วยงานร่วมคิดร่วมวางแผน
- กวิน เสือสกุล

บทความวิจัย 1 10

บทบาทของครูกับสื่อการเรียนการสอน
- ผศ.ยุพาวดี วงษ์เพ็ญ คณะศึกษาศาสตร์ ม.รามคำแหง

บทความวิจัย 2 14

ความชอบธรรมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย
ผ่านจริยศาสตร์หลังนวยุคของบอมัน ศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน
- ว่าที่ พ.ต.ต.หญิง ภัคสกุล นาคจุ

บทความพิเศษ 22

'เด็กเจ้าปัญหา หรือเด็กเจ้าปัญญา' ปัญหาทางอารมณ์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
- รศ.ดร.สำอาง หิรัญบุรณะ
ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ สกศ.

ครู/ผู้บริหาร 28

การประเมินเพื่อการเรียนรู้
- รศ.ดร.สุรศักดิ์ หลานมาลา อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เล่าสู่กันฟัง 35

เรียนรู้วิถีชีวิตการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มชนหลายเชื้อชาติที่มาเลเซีย
- อัมพร พงษ์กัณโชนันท์

สาระงานวิจัย 37

สถานศึกษาที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- นันทรัตน์ เจริญกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เศรษฐกิจพอเพียง 45

ถ่ายทอดความรู้แปรรูปสินค้าข้าวหอมมะลิ
- นางสาวไฉไลดา สดสมศรี

กับเรื่องเด่นในฉบับ

คอลัมน์ บทความวิจัย 1

10

บทเพลงของครูกับสื่อการเรียนการสอน

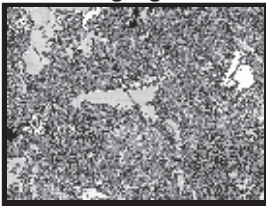
คอลัมน์ บทความพิเศษ

22

'เด็กเจ้าปัญหา หรือเด็กเจ้าปัญญา'
ปัญหาทางอารมณ์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

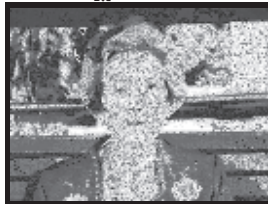
คอลัมน์ ครู/ผู้บริหาร

28

การประเมินเพื่อการเรียนรู้

คอลัมน์ เศรษฐกิจพอเพียง

45

ถ่ายทอดความรู้แปรรูปสินค้าข้าวหอมมะลิ

คณะที่ปรึกษา

ดร.อำรุง จันทวานิช	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สิริพร บุญญานันต์	นายทนพพร สุวรรณรุจิ
นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล	นางสุรางค์ โพธิ์พฤษวงษ์
ดร.สุทนต์ วัชร์สมาน	นางนิรมล กิตติวิบูลย์
ดร.จิรพรรณ ปุณเกษม	นายก้องเกียรติ สหวรรณางกูร

วัตถุประสงค์การจัดทำ

1. เพื่อรายงานความก้าวหน้าข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
2. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่างๆ ต่อสาธารณชน
3. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานฯ กับบุคคล/หน่วยงานต่างๆ
4. เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
5. เพื่อเป็นเวทีการนำเสนอผลงานวิจัย และบทความ/รายงานเกี่ยวกับการศึกษา

กองบรรณาธิการ

ดร.อัมพร พงษ์กั้งสนานันท์	บรรณาธิการ
นายกรวิน เสือสกุล	ผู้ช่วยบรรณาธิการ
นายถวัลย์ มาศจรัส	คณะกรรมการจัดทำวารสาร
ดร.วรัญพร แสงนภาพร	คณะกรรมการจัดทำวารสาร

หากท่านต้องการแสดงความคิดเห็น
กรุณาส่งมาที่ กองบรรณาธิการวารสารการศึกษาไทย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ถ.สุโขทัย ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0-2668-7123 ต่อ 1116 โทรสาร 0-2243-0083
เจ้าของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
พิมพ์ที่ : บริษัท เอส.พี.วี. การพิมพ์ (2550) จำกัด
โทร./โทรสาร 0-2447-6280-1

เลขาธิการ คนใหม่

...การจัดการศึกษาต้องเข้าใจความแตกต่าง เร่งจับมือทุกหน่วยงานร่วมคิดร่วมวางแผน

จากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2551 ได้มีมติแต่งตั้งให้ รศ.รณทอง จันทรางศุ รองปลัดกระทรวง ยุติธรรม มาเป็นเลขาธิการสภาการศึกษา โดยได้เข้ารับตำแหน่ง อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2551 เชื่อว่าหลายคน อาจจะเคยได้ยินชื่อ หรืออาจเคยรู้จัก เคยได้สัมผัสและเคยร่วมงานกันมาบ้าง แต่ก็เชื่อว่ายังมีอีกหลายคนนักที่ยังไม่เคยรู้จัก ก่อนหน้าที่ท่านจะเข้ามารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ได้มีโอกาส พูดคุยกับท่านเลขาธิการสภาการศึกษาคนใหม่ ทลาคทหลายแง่มุม ความคิดของท่านที่สะท้อนออกมาล้วนมีความน่าสนใจ

เลขาธิการสภาการศึกษาคนใหม่ กล่าวว่ ระหว่างการนำความขึ้นกราบบังคมทูลฯ เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ผมได้ใช้เวลาส่วนหนึ่งเพื่อประสานงานในหน้าที่รองปลัดกระทรวงยุติธรรมให้เรียบร้อย ขณะเดียวกันก็ได้ศึกษาหาข้อมูล สร้างความรู้ความเข้าใจกับภารกิจงานที่ต้องรับผิดชอบใหม่ ช่วงนั้นผมต้องใช้เวลาอ่านหนังสือเอกสารต่างๆ ค่อนข้างมาก ก่อนหน้านี้ก็ได้มีโอกาสพบกับท่านเลขาธิการฯ (ดร.อำรุง จันทวานิช) และรองเลขาธิการอีก 2 ท่าน (ดร.สิริพร บุญญานันต์และนายณพพร สุวรรณรุจิ) รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสภาการศึกษา

บ้านเรามีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาหลายหน่วยงาน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรศาสนา รวมถึงสถาบันครอบครัว แต่คนส่วนใหญ่มักจะรู้จักกระทรวงศึกษาธิการมากกว่า เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา สภาการศึกษาคือ 1 ใน 5 องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่บูรณาการการศึกษาของประเทศไทย ให้ทุกหน่วยงานได้ร่วมกันคิดและร่วมกันวางแผน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ แต่ทำโดยมีเป้าหมายและมีความคิดร่วมกัน และไม่เฉพาะ 5 องค์กรหลักเท่านั้น แต่ยังรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอื่นๆ

การจัดการศึกษาคือ การผลิตคนให้มีคุณภาพ เราต้องเข้าใจในความแตกต่างของผู้ที่ได้รับการศึกษาว่ามีความหลากหลาย เช่น เด็กด้อยโอกาส เด็กความสามารถพิเศษ ไม่สามารถจัดทำเป็นมาตรฐานเดียวกันได้ ต้องจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องหรือสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนให้ได้มากและเหมาะสมที่สุด เพราะความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน ต้องจำแนกกลุ่มเป้าหมายออกมาให้ชัดเจน

ครูคือ ปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุด ครูคือผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ วันนี้เรามีครูประมาณ 600,000 คน ปัจจุบันครูมีปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปัญหาด้านปริมาณ บางที่ก็ขาด บางที่ก็เกิน ตอนนี้องค์กรศึกษาธิการได้รับอัตราเกษียณอายุราชการคืนมา ทำให้ปัญหาครูด้านปริมาณค่อยๆ ทยอยไปบ้าง แต่คงต้องเกลี้ยอัตราให้ดี เรื่องนี้คงต้องมาช่วยกันดูให้ดี ส่วนปัญหาด้านคุณภาพ หลายคนห่วงเรื่องการศึกษาเรื่องของคุณภาพครู เรื่องนี้เป็นเรื่องค่อนข้างยาก ต้องให้ครูมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องเป็นผู้สนับสนุนให้นักเรียนได้คิด ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอน เราต้องเปลี่ยนครูจากคนบอกหนังสือมาเป็นคนสอนหนังสือ

สำหรับเรื่องเทคโนโลยี ปัจจุบันเรามีครูตู้ มีการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม เราต้องพยายามให้เด็กคุ้นเคยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้สามารถอยู่ในโลกของการแข่งขันได้ ให้สามารถรับรู้ข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ ไม่เฉพาะข่าวสารทางวิชาการเท่านั้น ยิ่งวันนี้คอมพิวเตอร์มีความจำเป็นมากขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้นต้องช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไร ให้เด็กไทยอยู่กับเทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

นอกจากนี้ เลขาธิการสภาการศึกษาคนใหม่ ยังได้กล่าวว่า พระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ถือเป็นจุดประกายให้สังคมย้อนกลับมาดูว่า ต้องการให้เด็กของเราเรียนรู้อะไรบ้าง เช่น ทรงถามว่าเด็ก

ไทยเราควรจะเรียนเรื่องประวัติศาสตร์มาน้อย
เพียงใด แค่นั้น คำถามนี้ไม่ใช่ตอบแค่ข้อเดียว แต่
ต้องถามต่อไปอีกว่า แล้วเด็กต้องเรียนรู้เรื่อง
ภูมิศาสตร์หรือไม่ เรื่องของประเทศเพื่อนบ้าน การ
รู้จักประเทศอื่นๆ รอบบ้านเรา วิธีการคิดกับ
ประเทศพม่า การอยู่ร่วมกับลาว วิธีการทำความเข้าใจกับ
เขมร วิธีที่จะมองมาเลเซียเป็นพันธมิตร
นี่คือหนึ่งในองค์ความรู้ที่เราคิดว่าอยากจะทำให้เด็ก
เราเรียนรู้อะไรบ้าง

ต้องสร้างให้เด็กมีทัศนคติในการมอง
โลก ในการเผชิญกับปัญหา การดำรงชีวิตต่อไป
ในภายภาคหน้า เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่
และสำคัญมาก ผมยังเป็นมือสมัครเล่น คงไม่
สามารถบอกอะไรได้ในขณะนี้ รวมถึงเรื่อง
เศรษฐกิจพอเพียงก็ถือเป็นองค์ความรู้หนึ่ง เรา
จะมาใส่ในระบบการศึกษาของเราได้อย่างไร
ครูจะสามารถทำตัวเป็นตัวอย่างได้หรือไม่ เด็ก
จะเรียนรู้และปฏิบัติได้อย่างไร นี่เป็นเรื่องของ
องค์ความรู้ที่เราจะต้องใส่เข้าไป

เราต้องตอบคำถามให้ได้ว่าเราผลิตคนเพื่ออะไร เราอยากได้คนไปทำอะไรบ้าง เราอยากเห็นสังคม
ไทยมีบุคลากรแบบไหนบ้างในวันข้างหน้า การศึกษาระดับอาชีวศึกษาก็มีความสำคัญ เนื่องจากการ
ส่งต่อจากระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ความต้องการของตลาดแรงงานกับการเรียนของนักเรียน
ในวันนี้ ผมคิดว่ายังไม่ค่อยสอดคล้องหรือตรงกันเท่าไรนัก

ส่วนเรื่องกฎหมายการศึกษา เป็นงานที่ผมได้สัมผัสมาตลอด นับตั้งแต่มี พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 และได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษามาแล้ว 9 ปี แต่จนถึงขณะนี้กฎหมายลูกก็ยังไม่ออกมาไม่ครบ
ยังค้างอีกหลายฉบับ บางเรื่องก็บังคับแล้ว หรือใช้มาแล้วระยะหนึ่ง เราต้องมีการทบทวนและปรับเปลี่ยน
ผมเป็นคณะกรรมการการกฤษฎีกา คณะที่ 8 ที่ทำเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา คิดว่าประสบการณ์ความรู้ที่
ผ่านมาน่าจะนำมาปรับใช้ได้ และจะพยายามผลักดันกฎหมายลูกให้ออกมาทั้งหมด

อะไรที่เป็นปัญหาที่ต้องปรับแก้ไข เช่น พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 จะต้องมีการปรับใหม่ โดย
เฉพาะมาตรา 86 ที่กำลังเป็นปัญหา ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนบางประเภทต้องเสียสิทธิจาก
การประกันตนในระบบประกันสังคม เพราะต้องมาเข้ากองทุนสงเคราะห์ของโรงเรียนเอกชน ทั้งที่กองทุน
นี้ยังไม่เข้มแข็งพอ เรื่องนี้ทุกคนก็ยังเป็นกังวลอยู่ ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเรื่องนี้ไปขอความเห็น
จากคณะกรรมการการกฤษฎีกาแล้ว คงจะได้รับคำตอบในเร็วๆ นี้ ซึ่งเรื่องนี้ต้องเร่งทำ เพื่อบรรเทาความ
เดือนร้อนให้กับบุคลากร

ส่วนเรื่องโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ เท่าที่ทราบที่ประชุมผู้บริหาร ศธ.ได้ตกลงกันว่าจะมี
การปรับแก้พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปรับฐานะของ 3 หน่วยงานใน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(ก.ค.ศ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย (กศน.) ให้มีฐานะเป็นกรมที่เป็นนิติบุคคล ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เหมือนในอดีต

ซึ่งเวลานี้หัวหน้าส่วนราชการทั้ง 3 หน่วยงานก็มีฐานะเป็นอธิบดีอยู่แล้ว ผมในฐานะประธานคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจะช่วยดูแลร่างกฎหมายที่กำลังจะแก้ไข เรื่องนี้จะสำเร็จหรือไม่ต้องไปชี้แจงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ที่เป็นผู้คิดที่จะสลายความเป็นนิติบุคคลของกรมในทุกกระทรวง แต่ขณะนี้ ก.พ.ร.เอง ก็ได้กลับมาเป็นนิติบุคคลแล้ว

ถ้าเปรียบแล้ว สภาการศึกษาเป็นเหมือนกับกรมๆ หนึ่งที่อยู่ในกระทรวงยุติธรรม ที่เรียกว่า สำนักงานกิจการยุติธรรม หลายคนอาจจะไม่รู้จักรู้จัก ไม่เหมือนกับกรมราชทัณฑ์ที่เรามักจะได้ยินกันบ่อยๆ จริงๆ แล้ว กระบวนการยุติธรรมไม่ใช่มีแค่กระทรวงยุติธรรมเท่านั้น ยังมีตำรวจ ศาล อัยการ ทนาย เนติบัณฑิตยสภา โรงเรียนกฎหมาย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอีก ลำพังกรมต่างๆ จำนวน 10 กรม ในกระทรวงยุติธรรม ไม่สามารถดำเนินการได้หมดทุกเรื่อง และไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพัง จึงได้มีการออกกฎขึ้นมาฉบับหนึ่งเหมือนสภาการศึกษา ชื่อ คณะกรรมการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เป็นที่รวมของผู้แทนฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม มีการทำวิจัย ทำหน้าที่บูรณาการเหมือนสภาการศึกษา เรื่องใดมีปัญหาจะมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมารับผิดชอบดำเนินการ ผมสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงนี้ได้ บุคลากรก็เท่าๆ กัน ต่างกันไม่มาก เบื้องต้นผมยังไม่คิดอะไรที่ใหญ่โตมากนัก ง่ายๆ ก่อน ค่อยๆ ทำ

ผมอยากให้เวทีย่อย เล็กๆ สักเวทีหนึ่ง เป็นเวทีที่นำเสนอประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษา อาจจะเรียกว่า เวทีชุมนุมความคิด หรือ THINK THANK โดยอาจเชิญกรรมการสภาการศึกษาบางท่านที่

เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ หรือผู้รู้ หรือผู้ที่มีความสนใจในเรื่องนั้นๆ มาร่วมเสวนา มาให้ความรู้ ให้ข้อมูลร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาจุดประกายความคิด ซึ่งหน่วยงานจะนำไปใช้หรือไม่ก็ได้ แต่ผู้ร่วมเสวนาจะได้รับฟังความคิดเห็นและความรู้ที่กว้างขึ้น ไม่ใช่ว่าเรื่องทุกอย่างต้องนำเข้าสู่สภาใหญ่เลยทุกเรื่อง เพราะการพูดที่เวทีใหญ่จะมีกฎหมายรองรับและเป็นทางการ บางครั้งอาจจะแสดงความคิดเห็นเรื่องบางเรื่องก็ไม่สามารถทำได้มากนัก เวทีแบบนี้จะเป็น

การแสดงตัวตนของตนเองได้ดี พูดแล้วจบ ไม่มีข้อขัดแย้งออกมา ไม่มีใครต้องปฏิบัติ เป็นเวทีเล็กๆ ประมาณ 20-30 คน เดือนละหน เป็นประเด็นที่อยู่ในกระแสหรือกำลังเป็นที่สนใจของประชาชน

รศ.ธงทอง กล่าวถึงความมั่นใจในหน้าที่ที่ได้รับว่า สำหรับการทำงานที่สภาการศึกษา ทำงานร่วมกับคนประมาณ 200 คน ผมว่าบางครั้งก็ดี องค์กรที่มีจำนวนคนมากการที่จะทำหรือคิดอะไร บางครั้งก็ยากลำบาก ผมคิดว่าการทำกิจกรรมร่วมกันภายในน่าจะง่ายกว่า สำหรับงานวิจัยจำนวนมากเป็นของสภาการศึกษา สิ่งที่เราได้วิจัยออกมาทั้งหมดก็เพื่อส่วนรวม ดังนั้นสภาการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่บูรณาการแผนนโยบาย และยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา เป็นที่รวมของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้าน

ถามว่าหนักใจหรือไม่ที่ต้องเข้ามารับตำแหน่งนี้ ก็คิดว่าน่าจะทำได้ แต่ก็คงไม่ถึงกับบังอาจใจเลย ไม่คิดว่าจะเกินกำลังความสามารถ อย่างน้อยผมก็ไม่ได้ทำคนเดียว ยังมีนักการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่มีความรู้ความสามารถของสภาการศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่จะเข้ามาช่วยกันทำ ในส่วนของผู้บริหารองค์กรหลักอื่นๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผมเองก็เคยได้พบปะ แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ร่วมกันมา โดยส่วนตัว ชีวิตผมที่ผ่านมา เคยทำหน้าที่สอนหนังสือ เป็นอาจารย์อยู่มหาวิทยาลัย เคยทำงานด้านสื่อมาบ้าง เช่น เป็นกรรมการบริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน)

จากฐานของความคิดบวกกับประสบการณ์การทำงานและความตั้งใจจริงที่อยากจะเข้ามาทำงาน จึงเป็นอีกหนึ่งความหวังของคนในแวดวงการศึกษาที่จะเข้ามาช่วยนำพาให้นาวาลำนี้แล่นเดินทางสู่จุดหมายปลายทางสมดังที่คนไทยทุกคนปรารถนา

ข้อมูลจำเพาะ:

รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ เลขาธิการสภาการศึกษา

การศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาโททางกฎหมาย (LL.M.) New York University

เนติบัณฑิต สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปรอ.4313)

ผลงานดีเด่น เกียรติประวัติ และรางวัลที่เคยได้รับ

ศิษย์เก่าดีเด่น โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
นิสิตเก่าดีเด่น คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รางวัลโทรทัศน์ทองคำ
รางวัลสังข์เงิน

ประวัติการดำรงตำแหน่งต่างๆ

คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
กรรมการกฤษฎีกา
กรรมการ บมจ. อสมท
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ก.พ.
อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม

ผลงานทางวิชาการและการบริหาร

-วิทยานิพนธ์ เรื่อง “พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ” เสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
-หนังสือ เรื่อง “การปฏิรูปภาษากฎหมายไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”
-บทความทางวิชาการอื่นๆ

ประสบการณ์ในอดีต

คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
กรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ และโฆษกคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

บทบาทของครู กับสื่อการเรียนรู้การสอน

ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา และ
ถือว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาในทุกภาคส่วน
ของประเทศ กอปรกับความพยายามในการที่จะพัฒนาสังคมให้ก้าว
สู่สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ปีพุทธศักราช
2544 จึงได้มีการประกาศใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐานตามคำสั่ง กระทรวง
ศึกษาธิการที่ วท 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544

การประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนแปลงไป และแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545-2559 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาระดับชาติที่มีระยะเวลาของแผนรวมถึง 15 ปี ได้นำเสนอสาระที่เป็นแผนยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาของไทย ตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พนวกกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาของรัฐบาล

แนวทางเพื่อการปฏิบัติต่างๆ ในการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ และการเปลี่ยนแปลงในสังคมอันเป็นผลมาจากพัฒนาการของโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลให้การสืบหาค้นคว้าแสวงหาความรู้ การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางรวดเร็ว พร้อมกับการขยายอย่างกว้างขวางของความรู้ และการเรียนรู้ทางศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาการของการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้พัฒนาได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงกับสิ่งใหม่ๆ ของวิทยาการต่างๆ ที่เกิดขึ้น

กองทัพกับการใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการผลิตและพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอารยประเทศ การพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาปัจเจกบุคคล และการใช้สื่อการสอนจึงถือเป็นหัวใจของการเรียนการสอน การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ดีเพียงไรขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะสามารถกำหนดเลือก หรือสร้างและใช้สื่อการสอนได้อย่างเหมาะสมเพียงไรกับเนื้อหาที่สอนขึ้นอยู่กับผู้สอนสามารถวางแผนในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้ได้ระบบดีเพียงใด เช่น การวิเคราะห์และกำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระ การวิเคราะห์คุณสมบัติและความพร้อมของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อจำกัดต่างๆ ของสภาพการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และสื่อที่เป็นกระบวนการ หรือวิธีการ

ประเด็นต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดการเรียนการสอนของครู สื่อการสอนก็คืออุปกรณ์ทางการศึกษาที่นำมาใช้กับการสอนนั่นเอง สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบของระบบการสอน พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 หน้า 1200) อธิบายว่า สื่อการสอน หมายถึง วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการศึกษา ที่จะทำให้บทเรียนที่ยากและซับซ้อนกลายเป็นเรื่องง่ายต่อความเข้าใจก็อาศัยสื่อการสอน เพราะฉะนั้นการใช้สื่อการสอนประกอบจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูผู้สอนจะต้องรู้จักและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

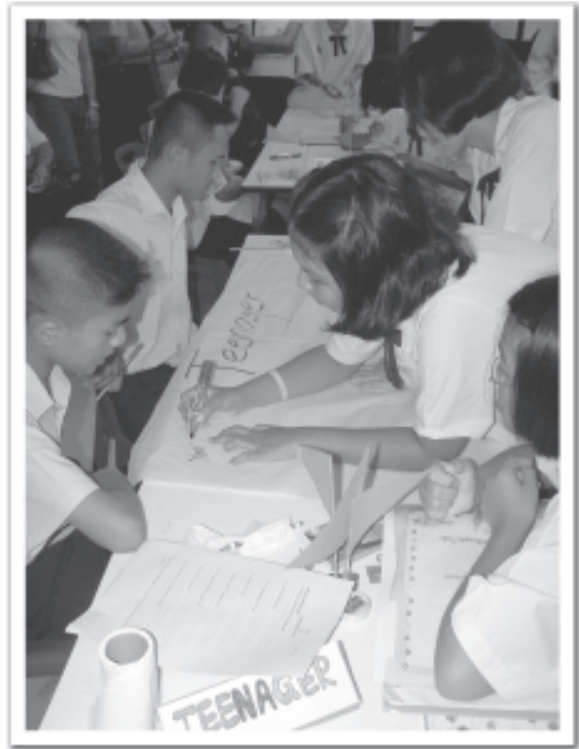
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (วิชัย ตันศิริ, 2542 ข, หน้า 12-28) ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง ระบบการนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการศึกษาแก่ผู้เรียน ดังนั้นจึงจำแนกประเภทของสื่อการศึกษา ออกมาเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

- 1.ประเภทวัตถุ (Materiate) ได้แก่ สิ่งที่เป็นสิ่งของทั้งหลาย ทั้งรูปภาพ สัญลักษณ์
- 2.ประเภทอุปกรณ์ (Equipment) วิดิทัศน์ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์
- 3.ประเภทวิธีการ (Methods) เป็นสื่อประเภทกระบวนการ และการกระทำ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่างๆ การสาธิต การทดลอง การจัดนิทรรศการ

สื่อการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอนปัจจุบัน ทั้งที่เป็นสื่อประเภทวิธีการ หรือกระบวนการและสื่อที่เป็นวัสดุสิ่งของและเครื่องมือ อาจจำแนกให้เห็นประเภทตามคุณสมบัติ ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนที่แตกต่างกันได้ อย่างไรก็ตามการเลือกใช้สื่อให้สนองจุดมุ่งหมายตัวครูผู้สอน จำเป็นจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีใหม่ๆ เกี่ยวกับการเรียน

การสอน วิธีการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ถือตัวครู เป็นศูนย์กลาง ทำให้คุณภาพและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ไม่พัฒนาเท่าที่ควร กอปรกับปัจจุบันการพัฒนาทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีได้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว สภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การศึกษาจึงจำเป็นต้องขยายขอบเขต ทำให้จุดประสงค์ของการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป แนวคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการสอนเกิดขึ้นมากมาย

แต่สิ่งสำคัญที่ผู้สอนและผู้เรียนให้การยอมรับ นั่นคือ กระบวนการในการเรียนการสอนและบทบาทของสื่อการเรียนการสอน พนวกกับการวางแผนการเรียนการสอนที่ผู้สอนทุกคนควรจะต้องกระทำก่อนลงมือสอนและในขั้นตอนการวางแผนการสอนจะทำให้ครูทราบได้ว่า สื่อการเรียนการสอนประเภทใดที่สมควรนำมาประกอบบทเรียนให้เกิดคุณค่าและมีประสิทธิภาพ ควรใช้เมื่อไร ตอนไหน ควบคุมก่อนหรือหลัง เพื่อให้เป็นไปตามแผนการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอน บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุวรรณ นาฎ (41172 หน้า 125) กล่าวว่า อาจมาจากสาเหตุต่างๆ คือ

1. เกี่ยวกับทางโรงเรียน

- 1.1 โรงเรียนไม่มีงบประมาณสำหรับซื้ออุปกรณ์การสอน
- 1.2 อุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนมีอยู่ไม่ตรงกับบทเรียน
- 1.3 อุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนมีอยู่ล้าสมัย หรือชำรุด
- 1.4 สภาพห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมกับการใช้อุปกรณ์บางประเภท เช่น ห้องมีแสงสว่างมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับเครื่องฉายบางประเภท

2. เกี่ยวกับผู้สอน

- 2.1 ผู้สอนไม่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านโสตทัศนศึกษา
- 2.2 ผู้สอนขาดทักษะในการใช้เครื่องมือบางประเภท
- 2.3 ผู้สอนเกรงว่าเมื่อใช้อุปกรณ์การสอนแล้ว จะทำให้เสียเวลาและสอนไม่ทันตามหลักสูตร
- 2.4 ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของอุปกรณ์ และคิดว่าตนเองสามารถสอนได้โดยไม่มีอุปกรณ์
- 2.5 ผู้สอนไม่ยอมอุทิศเวลาในการทำอุปกรณ์และใช้อุปกรณ์
- 2.6 ผู้สอนคิดว่าเมื่อใช้อุปกรณ์แล้วระเบียบของห้องจะเสียไป
- 2.7 ผู้สอนไม่อยากจะใช้อุปกรณ์การสอน เพราะราคาแพง กลัวว่าจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่เกิดการชำรุด หรือเสียหาย

3. เกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บังคับบัญชาไม่ส่งเสริมให้มีการใช้อุปกรณ์การสอนมากเท่าที่ควร และบางแห่งก็ขาดกำลังคนที่จะ

ทำงานด้านนี้โดยเฉพาะ

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดในเรื่องบทบาทของครูกับสื่อการเรียนการสอน สรุปได้ว่า สื่อการสอนทั้งหลายเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน กล่าวคือ ทำให้บทเรียนน่าสนใจ นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในบทเรียน และยังช่วยทุ่นเวลาในการสอนอีกด้วย

ดังนั้นผู้สอนจะต้องหมั่นตรวจสอบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ เช่น ประเภทหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ เพื่อเพิ่มศักยภาพของครูผู้สอน ส่วนการจะพัฒนาไปจนถึงระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับความใส่ใจและความรับผิดชอบ สื่อการ

สอนบางอย่างอาจจะต้องปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย หรือบางประเภทอาจถึงขั้นทำชิ้นใหม่ทั้งหมดก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเท่านั้นที่จะเข้าใจได้ดีที่สุด ผู้เขียนเชื่อว่าบทบาทและเทคนิคของครูผู้สอน กอปรกับการเลือกใช้สื่อและพัฒนาสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับบทเรียนในแต่ละเนื้อหาสาระวิชา ย่อมส่งผลต่อผู้เรียนได้ทางหนึ่ง ผลผลิตที่ได้รับคือ ความภาคภูมิใจของผู้สอนนั่นเอง

บรรณานุกรม

- บุญเหลือ ทองเยี่ยม และสุวรรณ นาฎ .(41172).การใช้สื่อการสอน. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546) พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. พิมพ์ที่ 1 พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.
- วิชัย ต้นศิริ. (2542 ข.) พระราชบัญญัติการศึกษาและการปฏิบัติการศึกษาไทย พ.ศ.2542. ข้าราชการ ครู 20(1),10-28.

**ความชอบธรรมในการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยของไทย
ผ่านประวัติศาสตร์คลังนวมของบอมัน**

ปัญหาทางการเมืองในประเด็นความขัดแย้ง เรื่อง “ความชอบธรรม” ในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยของไทยในระหว่างปี พ.ศ.2549 นำสังคมไทยไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเมืองที่สร้างความแตกแยกไปทั่วประเทศ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

ขณะนั้นผู้นำประเทศและผู้สนับสนุนยืนยันความชอบธรรมในการดำรงตำแหน่ง แต่กลุ่มผู้คัดค้านกลับเห็นว่าขาดความชอบธรรม แสดงให้เห็นถึงการตัดสินความชอบธรรมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง แนวความคิดเห็นเรื่องความชอบธรรมที่แตกต่างกันนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมจนกลายเป็นความแตกแยกแบ่งฝายอย่างชัดเจน

หลายฝ่ายพยายามเข้ามาช่วยแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ แต่กลับก่อให้เกิดปัญหาใหม่ตามมา ความขัดแย้งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เกิดการเผชิญหน้า ต่อสู้ด้วยวาจา การทำร้ายร่างกาย การวางระเบิดในที่ต่างๆ ในที่สุด ประเทศไทยถูกนำเข้าสู่การทำรัฐประหารเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งมีใช้การแก้ปัญหาตามวิถีประชาธิปไตย

ผู้วิจัยในฐานะคนไทยคนหนึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาการขัดแย้ง เรื่องความชอบธรรมทางการเมือง จึงสนใจศึกษาปัญหาในมุมมองของปรัชญาเพื่อให้รู้และเข้าใจบริบททั่วไปของความชอบธรรมสำหรับนำมาประเมินจุดดีและจุดด้อย เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องความชอบธรรมทางการเมืองต่อไป

มีผู้ให้ความหมาย “ความชอบธรรม” และนำไปใช้แตกต่างกัน ดังนี้ ความชอบธรรม หมายถึง “สิทธิ” (Right) ที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่าง “ความชอบธรรม” บางครั้ง ถูกนำมาใช้ในความหมาย “ถูกต้อง” (Correct) สำหรับความชอบธรรมทางการเมือง หมายถึง คุณลักษณะของรัฐบาล และผู้นำประเทศที่ได้รับอำนาจและใช้อำนาจโดยสอดคล้องกับมาตรฐานหรือหลักการที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน¹ ลิขิต อธิระเวทินให้ความหมายความชอบธรรมว่าหมายถึง “การให้การสนับสนุนของประชาชนต่อระบบการปกครองและอำนาจทางการเมือง”²

ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจึงมีสิทธิเสรีภาพและภราดรภาพ ภายใต้กฎหมาย “เพราะประชาธิปไตย คือ การปกครองโดยกฎหมาย (Rule by law)”³ ออมร รักษาสัตย์ ให้ข้อคิดเห็นว่า “รัฐธรรมนูญ คือ กติกาสูงสุดของบ้านเมืองและรัฐธรรมนูญของประเทศประชาธิปไตยมีส่วนสำคัญเพียงสองส่วน คือ การจัดตั้งรัฐบาลและการจัดให้รัฐบาลคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพลเมือง”⁴ ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและประพฤติได้อย่างเสรีภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ประชาชนในสังคมประชาธิปไตยของไทยจึงมีวิถีคิดและวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างหลากหลายตามกระบวนทรรศน์ปรัชญา ซึ่งเป็นความเชื่อพื้นฐานในจิตใจของมนุษย์แต่ละคน ทำให้แต่ละคนอาจมีมาตรการความประพฤติและมาตรการตัดสินความชอบธรรมแตกต่างกัน ดังที่ กิรติ บุญเจือ ได้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

1) กระบวนทรรศน์ปรัชญาคุตติกดำบรรพ์ (Primitive Philosophical Paradigm) จริยธรรมและมาตรการตัดสินความชอบธรรมเป็นแบบยึดประเพณี (Custom attachment)

2) กระบวนทรรศน์ปรัชญายุคโบราณ (Ancient Philosophical Paradigm) จริยธรรมและมาตรการตัดสินความชอบธรรมเป็นแบบยึดกฎเกณฑ์ (Law attachment)

¹ See http://en.wikipedia.org/wiki/politics_p.2 [Accessed on September 30,2006] “an attribute of the government gain through the acquisition and application of power in accordance with recognized or accepted standard or principles.”

² See Likhit Dhiravegin, *Demi-Democracy: Thai Politics in Transition* (Bangkok: Thammasat University, 1987), p.25. “support given by the populace to the political regime and political authorities.”

³ สุขุม นวลสกุล และคณะ, *การเมือง และการปกครองไทย* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2529), 18.

⁴ ออมร รักษาสัตย์, *ปรัชญารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์* (กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินติ้ง, 2546), หน้า 137.

3) กระบวนทรรศน์ปรัชญายุคกลาง (Medieval Philosophical Paradigm) จริยธรรมและมาตรการตัดสินความชอบธรรมเป็นแบบยึดศาสนา (หรือเจ้าลัทธิ) (Person attachment)

4) กระบวนทรรศน์ปรัชญายุคใหม่ (Modern Philosophical Paradigm) จริยธรรมและมาตรการตัดสินความชอบธรรมเป็นแบบยึดเหตุผล (Reason attachment)

5) กระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุค (Postmodern Philosophical Paradigm) จริยธรรมและมาตรการตัดสินความชอบธรรมเป็นแบบใช้วิจารณ์ญาณ (Critical mind) โดย “วิเคราะห์ แยกประเด็นเพื่อเข้าใจก่อนที่จะประเมินค่า และตัดสินเพื่อยอมรับหรือปฏิเสธเป็นประเด็นๆ ไป”⁵

ผู้ที่มีกระบวนทรรศน์ปรัชญาแบบกระบวนทรรศน์ที่ 1 ถึงกระบวนทรรศน์ที่ 4 จะยึดมั่นถือมั่นในมาตรการตัดสินความชอบธรรมของตนเอง แล้วนำมาใช้เป็นมาตรการตัดสินความประพฤติ และความชอบธรรมของผู้อื่น ผลคือ ผู้ใดประพฤติตามมาตรการที่ตนเองยึดอยู่จะได้รับการตัดสินว่าเป็นความประพฤติที่ถูกต้องเหมาะสมและมีความชอบธรรม หากประพฤติแตกต่างไปจะถูกตัดสินว่า ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมและขาดความชอบธรรม

กิริติ บุญเจือ กล่าวไว้ว่า “ปรัชญาที่แล่วมาทั้ง 4 รูปแบบล้วนแต่เป็นปรัชญาประเภทยึดมั่นถือมั่นทั้งสิ้น กล่าวคือ เมื่อยึดถือสิ่งใดแล้วก็ถือว่าอย่างอื่นผิดหมด”⁶ ความยึดมั่นถือมั่นในวิถีคิดและวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันในสังคมประชาธิปไตยของไทยนำไปสู่การแตกแยกแบ่งฝ่ายไปทั่วประเทศและสร้างความขัดแย้งที่รุนแรงให้เกิดขึ้นในสังคม ความยึดมั่นถือมั่นก่อให้เกิดการแบ่งพวก การแข่งขันกัน การหักล้างทำลายกันและก่อให้เกิดสงครามได้ในที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งเรื่องความชอบธรรมทางการเมืองที่ต่อเนื่องยาวนานในสังคมไทยพบว่าการเกิดขึ้นเนื่องจากแต่ละฝ่ายยึดมั่นถือมั่นมาตรการความประพฤติที่ใช้ในการตัดสินความชอบธรรมตามกระบวนทรรศน์ปรัชญาแตกต่างกันและหลักจริยศาสตร์ของนักปรัชญาที่แตกต่างกันแม้อยู่ในกระบวนทรรศน์เดียวกัน ดังนี้

1.ยึดมั่นมาตรการความชอบธรรมในกระบวนทรรศน์ปรัชญายุคใหม่ตามแนวคิดประโยชน์นิยมของ เจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham) ซึ่งพิจารณาตัดสินความประพฤติจากผลของการกระทำ ความประพฤติที่ดี ถูกต้อง เหมาะสม คือ ความประพฤติที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดของคนจำนวนมากที่สุด “มหุสขุสุมุหชน”⁷ โดยแต่ละคนต้องมุ่งสร้างประโยชน์สุขส่วนตนให้มากที่สุด เพราะผลรวมประโยชน์สุขของแต่ละคนคือ ประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวมนั่นเอง มาตรการความประพฤตินี้ทำให้แต่ละคนกระตือรือร้นและขยันหมั่นเพียรใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อแสวงหาประโยชน์สุขส่วนตนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งสังคมจะได้รับประโยชน์สุขเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นการประพฤติเช่นนั้นนับว่าเป็น

⁵ กิริติ บุญเจือ, พื้นฐานจริยศาสตร์วิชาชีพ(กรุงเทพฯ ฯ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ),2538,หน้า 87

⁶ กิริติ บุญเจือ, op.cit.หน้า 17

⁷ เนื่องน้อย บุญยเนตร, จริยศาสตร์ตะวันตก ค้านท์ มิลล์ ฮอบส์ ฟอร์ด ชาร์ลส์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า64.

ความความดี ถูกต้อง มีความชอบธรรม จุดด้อยคือแนวทางนี้อาจทำให้เกิดการเอาเปรียบ และละเมิดสิทธิของคนในสังคมเกิดการเอาเปรียบกันได้ แม้สังคมจะมีกฎหมายควบคุมและกำหนดบทลงโทษไว้เนื่องจากกฎหมายมักมีช่องโหว่ควบคุมอย่างไรก็ไม่ทั่วถึง

2.ยึดมั่นมาตรการความชอบธรรมในกระบวนการทศวรรษปรัชญายุคใหม่ตามแนวคิดประโยชน์นิยมของเจมส์ สจิวต์ มิลล์ (James Stuart Mill) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าความประพฤติ ถูกต้องเหมาะสมต้องเป็นความประพฤติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุดโดยทุกคนต้องมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักแล้วประโยชน์ส่วนตนจะได้รับกลับมาเองโดยอัตโนมัติและมากกว่า จุดด้อยของมาตรการนี้คือหากมีคนในสังคมบางคนแสวงหาประโยชน์ เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมแต่แท้จริงกลับใช้กลฉ้อฉลโกงโดยประโยชน์สุขส่วนตน ทำให้ผู้อื่นที่ถูกเอาเปรียบไม่มั่นใจในแนวทางปฏิบัติ เกิดความระแวงสงสัยไม่ไว้วางใจกันในสังคม ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งแตกแยกได้ในที่สุด

3.ยึดมั่นมาตรการความชอบธรรมในกระบวนการทศวรรษปรัชญายุคกลาง ซึ่งใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาในแต่ละศาสนาที่แต่ละคนศรัทธาเป็นมาตรการความประพฤติ ทำให้บุคคลกลุ่มนี้เคารพและยอมรับประพฤติดังกฎหมายเฉพาะที่ไม่ขัดต่อหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองเชื่อมั่นศรัทธา จุดเด่นคือมาตรการความประพฤตินี้มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม จุดด้อย คือ ในสังคมประชาธิปไตยของไทย ทุกคนมีเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนา ทำให้มีผู้นับถือศาสนาแตกต่างกัน หลักธรรมของศาสนาอาจไม่สอดคล้องกัน และบุคคลในสังคมบางคนไม่มีศรัทธาต่อศาสนาใดๆ มาตรการนี้จึงไม่สามารถนำมาใช้ได้กับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากยึดมั่นถือมั่นอย่างมากในศาสนาที่แตกต่างกันอาจเกิดความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นในสังคมได้

กิริติ บุญเจือ กล่าวว่า “หากแก้ความยึดมั่นถือมั่นได้สำเร็จ เปรียบเหมือนชูตราบกหน้าแห่งมูลเหตุออกทิ้งเสียหรือตัดไฟเสียแต่ต้นลมก็เชื่อว่าปลายเหตุหรือสงครามก็คงจะดับสูญไป”⁸ จากการ ศึกษาพบว่าจริยศาสตร์หลังนวยุคเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยสร้างความไม่ยึดมั่นถือมั่นผ่านการเสวนา(Dialogue) เปิดโอกาสให้พิจารณาปรับส่วนดีจากทุกมาตรการความประพฤติที่ใช้ตัดสินความชอบธรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณตามหลัก “ย่อนอ่านหมดจดทั้งสิ่งใด (Rejecting none, Rereading all)” ทุกคนเคารพสิ่งดีของกันและกันส่งเสริม ยกย่องและสนับสนุนสิ่งดีเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เกิดความชอบธรรมที่เหมาะสม

ทุกคนสามารถร่วมมือกันได้ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายของวิถีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมาตรการความชอบธรรมในสังคมประชาธิปไตยของไทย สร้าง “เอกภาพในความหลากหลาย (Unity in Diversity)” กิริติ บุญเจือ ให้ข้อคิดเห็นว่า “ไม่มีระบบใดเหมาะสมเท่ากับปรัชญารูปแบบที่ 5 ที่วางตัวเป็นกลางมีวิจารณ์ญาณในการพิจารณาประเด็นต่างๆ อย่างรอบคอบให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เข้าถึงเหตุผลของทุกคำตอบด้วยความเป็นธรรม เมื่อมองรอบคอบแล้วก็ตัดสินใจเลือกเอาส่วนดีจากทุกทางประสานส่วนดีต่างๆ ให้เข้าเป็นระบบใหม่ของตนเอง นำไปปฏิบัติโดยยึดทางสายกลางไว้เสมอ...ทั้งหมดนี้ คือลักษณะวิจารณ์ญาณ”⁹

มาตรการความชอบธรรมตามกระบวนการทศวรรษปรัชญาหลังนวยุคนับเป็นวิถีทางที่เหมาะสมแนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องความชอบธรรมได้อย่างยั่งยืน และดำรงไว้ซึ่งการปกครองใน

⁸ Ibid.

⁹ กิริติ บุญเจือ, op.cit., หน้า 87

ระบอบประชาธิปไตย หากรัฐบาลประยุกต์ใช้แนวคิดจริยธรรมหลังนวยุคเพื่อบริหารประเทศ โดยใช้แนวคิดของเบนฮัมมกัระตันให้ประชาชนกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจของชาติมีมั่นคงเข้มแข็งทั้งนี้ต้องออกกฎหมาย เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของกันและกันในสังคม โดยบังคับใช้กับทุกคนอย่างเข้มงวดรัดกุม ยุติธรรมและเสมอภาค พร้อมกับประยุกต์ใช้แนวคิดจริยศาสตร์ของมิลล์กำหนดนโยบายการศึกษาปลูกฝังแนวทางการประพฤติตนเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะช่วยสร้างสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนส่งเสริมให้แต่ละศาสนาที่ได้รับการยอมรับได้เผยแผ่หลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิกชน และส่งเสริมให้ทุกศาสนาร่วมมือกันได้

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดจริยธรรมหลังนวยุคของบอมนัน ซึ่งให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับศักยภาพและความสามารถทางคุณธรรมของมนุษย์แต่ละคน นับว่าเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน กล่าวได้ว่าประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างสรรค์ พัฒนาและดำรงไว้ ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทย บอมนันได้ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างและดำรงไว้ซึ่งความชอบธรรมที่เหมาะสม ดังนี้

1.คุณธรรมสากล (Moral Universality) บอมนันเห็นว่าในยุคใหม่คุณธรรมสากล ถูกผู้มีอำนาจหรือผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรมกำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้อยู่ภายใต้อำนาจการปกครอง คนทั่วไปต้องปฏิบัติตามและถูกตัดสินความประพฤติตามหลักคุณธรรมสากลนั้นจนเคยชิน เขาให้ข้อคิดเห็นว่าสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตมนุษย์ไม่แน่นอน ไม่สม่ำเสมอ การกำหนดแบบแผนความประพฤติที่แน่นอนเป็นมาตรฐานตายตัว เพื่อใช้กับมนุษย์ทุกคนในทุกสถานการณ์ย่อมไม่เหมาะสม

บอมนันชี้ให้เห็นความสำคัญอย่างยิ่งในเสรีภาพของมนุษย์ที่สามารถคิดตัดสินใจเลือกประพฤติด้วยตัวเองอย่างอิสระ โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของผู้อื่น “มนุษย์มีศักยภาพและความสามารถในการตัดสินใจเลือกประพฤติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ควรถูกกำหนดด้วยระบบจริยธรรมที่เข้มงวดใดๆ”¹⁰ ดังนั้นความประพฤติและความชอบธรรมที่เหมาะสม คือการหลีกเลี่ยงแนวทางการพฤติกรรมที่ผูกติดตนเองกับวิถีการดำเนินชีวิตด้วยความยึดมั่นถือมั่นตามมาตรการความประพฤติที่กำหนดขึ้นอย่างเข้มงวดในสังคม แต่ควรตัดสินใจเลือกประพฤติด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินค่าด้วยใจเป็นกลาง เนื่องจากสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตมีความไม่แน่นอนสม่ำเสมอ

ดังนั้นมาตรการใดมาตรการหนึ่งไม่สามารถนำมาใช้ได้เหมาะสมกับทุกทุกสถานการณ์ การเลือกแนวทางประพฤติ การตัดสินความชอบธรรม ประชาชนจำเป็นต้องคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยไม่ยึดมั่นถือมั่นในมาตรการใดมาตรการหนึ่งเท่านั้น ในการออกกฎหมายบังคับใช้กับประชาชนทุกคนอย่างเข้มงวดเท่าเทียมกันนั้น ควรคำนึงถึงความแตกต่างในกลไกมโนธรรมของแต่ละคน แม้ว่ารัฐธรรมนูญและกฎหมายต้องมีความมั่นคงถาวรแต่ก็สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมได้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวมตามหลักประชาธิปไตยอย่างแน่วแน่

¹⁰ See Zygmunt Bauman, *Postmodern Ethics*, reprint (MA: Blackwell Publishing, 1994),p.2.

“Ethics itself is denigrated and deride as one of the typically modern constraints now broken and destined for the dust bin of history; fetters once deemed necessary, now clearly superfluous: another illusion the postmodern men and women can well do without”

2.ความแปลกแตกต่าง (Stranger) บอมนั้นให้ข้อคิดไว้ว่า ความแปลกแตกต่างในสังคมยุคใหม่เป็นเพียงคุณลักษณะของสิ่งที่มีมนุษย์ไม่รู้จัก ไม่คุ้นเคย จึงเกิดความสงสัย หวาดระแวงไม่แน่ใจว่าความแปลกแตกต่างที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นเป็นมิตรหรือศัตรู จะทำร้ายตนเอง และสังคมหรือไม่ จึงพยายามกำจัดออกไปจากสังคม ความแปลกแตกต่างในสังคมประชาธิปไตยของไทยย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ เนื่องจากทุกคนในสังคมมีเสรีภาพในการคิด กระทำ และแสดงออกภายใต้กรอบของกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ดังนั้นผู้ที่มีความแปลกแตกต่างย่อมมีสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่จะอยู่ในสังคมไทย จึงไม่สามารถกำจัดผู้ที่มีความประพฤติแปลกแตกต่างออกไปจากสังคมได้ และจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันในสังคม โดยยอมรับว่าแม้ตนเองจะตั้งใจคิดดี และประพฤติดีเพียงไร ย่อมต้องมีคนที่ไม่เห็นด้วย หรือมีความคิดเห็นแตกต่างกันได้ ในกระบวนการทางการเมือง การเข้าใจ ยอมรับ และคอยเผื่อระวังความแปลกแตกต่าง ป้องกันมิให้ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่นนับเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนวิธีหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องประกอบสำคัญและจำเป็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

3.การทำให้แตกออกเป็นส่วนๆ (Fragmentation) บอมนั้นสะท้อนความคิดเรื่อง “การทำให้แตกออกเป็นส่วนๆ” ของชีวิตมนุษย์ในสังคมยุคใหม่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ สร้างสรรค์ขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และแก้ปัญหาของมนุษย์โดยจัดทำคู่มือ คำแนะนำในการดำเนินชีวิตในสังคม มีผลทำให้มนุษย์ต้องใช้ชีวิตในลักษณะพึ่งพิงอยู่กับผู้เชี่ยวชาญและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ถูกกำหนดขึ้น เมื่อมนุษย์ประสบปัญหาจะเรียกร้องให้ผู้เชี่ยวชาญคิดค้นกฎเกณฑ์และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาแก้ปัญหาอยู่เสมอ วิธีชีวิตยุคใหม่ที่ถูกทำให้แตกออกเป็นส่วนๆ โดยพึ่งพิงอยู่กับผู้เชี่ยวชาญ ไม่เว้นแม้กระทั่งด้านจริยธรรมของมนุษย์ที่ผู้เชี่ยวชาญได้กำหนดมาตรการความประพฤติในสังคม และใช้เป็นมาตรฐานตัดสินจริยธรรมของมนุษย์ แนวคิดนี้ได้ลดทอนคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่มีสติปัญญา มี

ศักยภาพที่สามารถคิดตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเสรี

บอมนักระตุ้นให้มนุษย์ตระหนักถึง”สติปัญญาของตนเองซึ่งมีทั้งความสามารถและหน้าที่ที่จะกระทำ”¹¹ ประชาชนแต่ละคนต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตเพื่อที่จะสามารถใช้ศักยภาพทางสติปัญญาของตนตัดสินใจเลือกประพฤติได้อย่างเหมาะสมด้วยตนเอง ในทางการเมืองประชาชนแต่ละคนต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเหมาะสมโดยอิสระ

4. การดำรงอยู่เพื่อผู้อื่น (Being-for-the-Others) บอมนัชี้ให้เห็นว่าการดำรงอยู่เพื่อผู้อื่นเป็นความสัมพันธ์ลำดับแรกของมนุษย์ ในรูปแบบการพึ่งพาซึ่งกันและกันในสังคม โดยเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อความสุขของผู้อื่น “ความเป็นจริงอันดับแรกในตัวมนุษย์คือ มีความรับผิดชอบทางคุณธรรมในการดำรงอยู่เพื่อผู้อื่นก่อนการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม”¹² ซึ่งนับเป็นคุณธรรมที่มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์แต่ละคน แนวคิดเช่นนี้เป็นแนวคิดจริยธรรมหลังนวยุคที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่ชีวิตของมนุษย์ยุคใหม่การดำรงอยู่เพื่อผู้อื่นได้ถูกลดทอนลงเป็นการดำรงอยู่เพื่อตนเอง การดำรงชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่นกลับกลายเป็นการมองผู้อื่นว่าอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ หรือพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นตามที่ผู้ช่วยเหลือเห็นว่าเหมาะสม

แนวคิดเช่นนี้เป็นการดูถูกผู้อื่นว่าต่ำต้อยกว่า เป็นการลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลดทอนอิสรภาพส่วนบุคคลที่มีสิทธิเลือกวิถีที่จะดำรงอยู่ บอมนัเสนอแนวคิดในการดำรงอยู่เพื่อผู้อื่นที่ว่า แต่ละคนจำเป็นต้องคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อตัดสินใจเลือกวิถีการดำรงอยู่เพื่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมด้วยความจริงใจ การประยุกต์ใช้ทางการเมือง การกำหนดนโยบายการปกครองและการออกกฎหมาย ควรมิวัดดูประสงค์เพื่อผู้อื่นด้วยความจริงใจตามแนวคิดจริยธรรมหลังนวยุคของบอมนั ซึ่งอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน การมีผลประโยชน์ทับซ้อนย่อมไม่เกิดขึ้น และช่วยสร้างวัฒนธรรมที่เหมาะสมให้แก่รัฐบาล ด้วย

5. ความรับผิดชอบทางคุณธรรม (Moral Responsibility) บอมนัให้ข้อสังเกตว่า ในยุคใหม่ ความรับผิดชอบทางคุณธรรม คือการที่แต่ละบุคคล เชื่อฟัง และยอมประพฤติตามระเบียบ และหลักเกณฑ์แห่งความประพฤติที่ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีอำนาจกำหนดขึ้นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม ทำให้มนุษย์ต้องสูญเสียเสรีภาพส่วนบุคคลไปอยู่ภายใต้อิทธิพลการควบคุมของกฎเกณฑ์ความดีที่กำหนดไว้แน่นอนตายตัวสำหรับบังคับใช้

บอมนัเสนอแนวคิดจริยธรรมหลังนวยุค ซึ่งให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับเสรีภาพและศักยภาพของมนุษย์แต่ละคนที่มีความสามารถคิดตัดสินใจกระทำโดยผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยใจที่เป็นกลางสำหรับการตรวจสอบอย่างละเอียดในทุกๆ สถานการณ์ มีความอิสระไม่ยึดมั่นถือมั่นในกฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดขึ้นตายตัว และมีความรับผิดชอบต่อความประพฤติของตนเอง ความรับผิดชอบทางคุณธรรมหลังนวยุคมาจากคุณธรรมในตนเอง(Moral self) ของมนุษย์ “มนุษย์มีศักยภาพในตัวเองที่สามารถตัดสินใจเลือก

¹¹ See Taylor Victor E. and Winquist Charles E.,Editors. *Encyclopedia of Postmodernism* (New York: Routledge,2001), p.31. “Bauman’s postmodernism is characterized by self awareness of intellectuals; those who claim to have both the ability and the duty to act”

¹² Zygmunt Bauman, *op.cit.*, p.13. “Moral responsibility-being for the other before one can be with the other is the first reality of the self, a starting point rather than a product of society.”

ประพุดิได้โดยเสรี และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง”¹³ คุณสมบัติเหล่านี้สร้างบุคคลทั่วไปให้เป็นคนดีมีความรับผิดชอบทางคุณธรรม เมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะช่วยสร้างความชอบธรรมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นได้

จึงเห็นได้ว่าแนวคิดจริยธรรมหลังนวยคของบอมัน สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางความประพฤติที่เหมาะสมในสังคมโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะช่วยสร้างความชอบธรรมที่เหมาะสม ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังแนวคิดจริยธรรมหลังนวยคของบอมันให้เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยเร็ว

บรรณานุกรม

- กิริติ บุญเจือ. พื้นฐานจริยศาสตร์วิชาชีพ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2538.
เนืองน้อย บุญยเนตร. จริยศาสตร์ตะวันตก ค้านท์ มิลล์ ฮอบส์ รอลส์ ชาร์ทรี . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
สุขุม นवलสกุล. การเมืองและการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชวนชื่น, 2529.
อมร รักษาสิทธิ์. ปรัชญา รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินติ้ง, 2546.
Bauman, Zygmunt. Postmodern Ethics, reprint, MA: Blackwell Publishing, 1994.
Dhiravegin, Likhit. Demi-Democracy: Thai Politics in Transition. Bangkok: Thammasat University, 1987.
Victor E, Taylor. and Charles E., Winquist, Editors. Encyclopedia of Postmodernism. New York: Routledge, 2001.
<http://en.wikipedia.org/wiki/politics>

¹³ Zygmunt Bauman, op.cit. p.20. "we are indeed' ourselves', and thus we and we alone are esponsible for our deed. We can make our choices freely, guided solely by what we consider worthy of pursuing."

บทความพิเศษ

รศ.ดร.สำอาง ศิริบุญรอด:

ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ สกศ.

‘เด็กเจ้าปัญญา หรือ เด็กเจ้าปัญญา’ ปัญหาทางอารมณ์ของ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

คุณเชิญเพื่อนมาทานข้าวที่บ้าน พอหลังอาหารควาก็ตามด้วยของหวาน คุณถามเพื่อนของคุณว่า
‘จะรับเค้กกับไอศกรีมเพิ่มอีกหน่อยไหมคะ!’

เพื่อนของคุณก็บอกว่าเอา เพราะเด็กอร่อยมาก

ทันใดนั้น ลูกชายวัย 4 ขวบของคุณก็โผล่ออกมาว่า

“คุณน้าอ้วนอย่างนี้แล้ว ยังจะทานของหวานอีกหรือครับ ผมว่าอย่าดีกว่า”

คุณรู้สึกอับอายจนไม่รู้จะเอาหน้าไปไว้ที่ไหน แค้นใจว่าทำไมทำไมลูกถึงพูดแบบไม่ไว้หน้าพ่อแม่เลย
คุณมองหน้าสามีทำตาปริบๆ คิดว่านี่เขาต้องหาว่าพ่อแม่ไม่เคยสั่งสอนลูกแน่ๆ เลย

แต่จริงๆ แล้วลูกของคุณมิได้มีเจตนาจะพูดจาหยาบคายกับแขกของพ่อกับแม่เลย เขาพูดตามที่เขา
เห็นเช่นนั้นจริงๆ ว่า **‘คุณน้าก็อ้วนแล้ว อย่าทานของหวานๆ อีกเลย’**

แต่สิ่งที่ลูกของคุณไม่รู้คือ กาลเทศะและคำพังเพยที่ว่า ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย แต่คนที่พูดความจริง
นั้นได้ตายไปหลายคนแล้ว!

ถ้าคุณเป็นพ่อแม่ของเด็กปัญญาเลิศ ศักยภาพของคุณจะหนักกว่านี้หลายเท่า เครื่องมืออันหนึ่งที่ใช้วัดความเป็นเลิศทางปัญญา คือ แบบวัดความฉลาดทางปัญญา หรือไอคิวเทสต์นี้ โดยทั่วไปมักจะใช้วัดความสามารถด้านการใช้ภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการใช้เหตุผลและตรรกะ ด้านการรับรู้ การเห็นภาพและรูปทรงต่างๆ

แบบวัดความฉลาดทางปัญญานั้นส่วนใหญ่มักจะวัดความสามารถในการใช้เหตุผล (Abstract reasoning) เช่น ความสามารถในการวิเคราะห์และเห็นความเชื่อมโยง การมองเห็นระบบ การใช้ตรรกะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. จงแทนที่ เครื่องหมาย ? ด้วยสัญลักษณ์ที่หายไป

*	@	+
+	*	@
@	+	?

ตัวเลือก

1) *   2) @   3) +   4) #

เฉลย   ? = *

2. ประโยคต่อไปนี้ผิดหรือถูก

ตั้มสูงกว่าเต็ม ต่อสูงกว่าตั้ม เพราะฉะนั้น ต่อสูงกว่าเต็ม

ตัวเลือก 1) ถูก 2) ผิด 3) ไม่แน่ใจ 4) ยังสรุปไม่ได้

เฉลย 1) ถูก

3. ความสามารถทางคณิตศาสตร์ เช่น

จงเติมตัวเลขที่หายไป

1	3	4
6	12	?
2 3	4 5	5 6

ตัวเลือก 1) 12   2) 15   3) 18   4) 24

เฉลย 2) 15

4. ความสามารถทางภาษา เช่น

“จวกตักแกง” ตรงกับสำนวนใด

1) หัวล้านได้หัว   2) กิ่งก่าได้แหวน

3) ลิงได้แก้ว   4) ถูกทุกข้อ

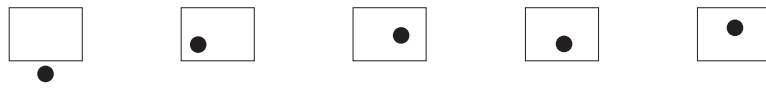
5) ไม่ถูกทุกข้อ

เฉลย 4) ถูกทุกข้อ

5.ความสามารถในการรับภาพและรูปทรง เช่น

รูปใดไม่เข้าพวก

เฉลย A

ดังนั้น หากเด็กของคุณเก่งด้านศิลปะ ดนตรี วรรณศิลป์ก็มีแนวโน้มสูงกว่า ลูกของคุณจะสอบ IQ Test ตกและอาจจะเรียนไม่ได้ดี ซ้ำยังสอบได้บ้าง ตกบ้างในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือภาษาในโรงเรียนด้วย ด้วยเหตุนี้ลูกของคุณจะไม่มีวันได้หลุดได้เกิดเป็นเด็กปัญญาเลิศกับเขาเลย แต่บัดนี้ก็เป็นที่น่ายินดีที่เด็กเก่งด้านศิลปะ ดนตรี วรรณศิลป์ ก็สามารถเป็นเด็กอัจฉริยะกับเขาได้เหมือนกัน เพราะการทดสอบความฉลาดทางสติปัญญาในปัจจุบันจะให้น้ำหนักด้านความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถพิเศษที่วัดได้จากผลงานที่ลูกคุณผลิตออกมา และความมุ่งมั่นจริงจังจนมีผลงานที่มีคุณภาพดีมากออกมาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาก็ยังใช้ IQ Test เป็นตัววัดความเป็นอัจฉริยะของผู้เรียน วิธีการวัด โดยทั่วไปมักใช้สูตรว่า

$$IQ = \frac{\text{อายุที่วัดตามวัยของสติปัญญา}}{\text{อายุจริง}} \times 100$$

เช่น ถ้าลูกของคุณอายุ 13 ปี เมื่อทำการทดสอบและเอาคำตอบไปเปรียบเทียบกับคนอื่นที่มากกว่าคนในวัยต่างๆ แล้วพบว่า ผลการสอบของลูกคุณนั้นเท่ากับคำตอบเฉลี่ยของเด็กวัย 16 ปี ก็แปลว่า **ลูกของคุณที่อายุ 13 นั้น มีอายุที่วัดตามวัยของสติปัญญาเท่ากับเด็กอายุ 16 ปี** และเมื่อเอาตัวเลขนี้ไปเข้าสูตรก็จะ

ได้คำตอบว่า $\frac{16}{13} \times 100 = 123$ ก็หมายความว่า IQ ของลูกคุณมีค่าเท่ากับ 123 ซึ่งตามเกณฑ์โดยทั่วไปพบว่า เด็กอัจฉริยะ (ด้านคณิตศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์) มักจะมี IQ สูงกว่า 145 ดังตารางข้างล่าง

ระดับสติปัญญา		
ค่าไอคิว	ระดับ	จำนวนประชากร
160	สูงมาก (อัจฉริยะ)	มี 1 ในหมื่นคน
150	สูงมาก	มี 9 ในหมื่นคน
140	สูงมาก	มี 7 ในพันคน
130	เด็กพิเศษ	มี 3 ในร้อยคน
120	เด็กพิเศษ	มี 11 ในร้อยคน
110	เด็กฉลาด	มี 27 ในร้อยคน
100	ปกติ	

ดังจะเห็นได้จากการแข่งขันทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์จะใช้คะแนน IQ เป็นคุณสมบัติในการเข้าแข่งขันของเด็ก เช่น เด็กจะต้องมีคะแนน IQ ประมาณ 132 จึงจะเข้าแข่งขันด้านคณิตศาสตร์ของสมาคม MENSA ซึ่งเป็นสมาคมอัจฉริยะด้านคณิตศาสตร์ของโลกที่ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัย เคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษได้ เป็นต้น

หากคุณอยากรู้ว่าลูกของคุณมีไอคิวเท่าไรก็อาจจะหาได้จากการเข้าไปทำการทดสอบที่กรมสุขภาพจิตหรือภาควิชาจิตวิทยาตามมหาวิทยาลัยต่างๆ หรือถ้าภาษาอังกฤษของคุณดีอาจจะเข้าไปทำแบบทดสอบของสมาคม International High IQ Society ที่ www.highiqsociety.org/iq-test ที่มีแบบทดสอบให้ทำฟรี สมาคมนี้อาจจะมี IQ เกิน 126 เข้าเป็นสมาชิกโดยจะมีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ มีการประชุมวิชาการทางอินเทอร์เน็ต การแข่งขันเล่นหมากรุก และเกมลับสมองต่างๆ ฯลฯ

นอกจากนี้ ท่านอาจจะเข้า Google และหา “Free IQ Test” ซึ่งจะมีนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาเอก และสถาบันต่างๆ เป็นจำนวนมากจะนำแบบทดสอบวัดความฉลาดทางสติปัญญาที่ตนเองสร้างมาขึ้นเว็บไซต์ให้คนทั่วไปเข้าไปทดลองวัดแล้วสามารถประเมินผลให้ผู้ที่ทำการทดสอบได้ทันที ส่วนผู้ที่สร้างแบบทดสอบก็จะรวบรวมเก็บข้อมูลเพื่อจะหาค่าวัยที่วัดตามสติปัญญา (Mental Age) พร้อมๆ กับเก็บสถิติเพื่อนำไปหาค่าความน่าเชื่อถือ และค่าอื่นๆ เพื่อพัฒนาเป็นข้อสอบมาตรฐาน(ที่จะเอามาเผยแพร่แล้วเก็บเงินผู้เข้ามาทดสอบหลังจากพัฒนาเสร็จแล้ว) ต่อไป ที่นี้สมมติว่าเมื่อค้นพบแล้วว่าคุณเป็นพ่อแม่ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ลองสำรวจพฤติกรรมของลูกคุณดู จะพบว่าเขามีพฤติกรรมที่เฮอร์มิต และสติของคุณจะหนักกว่านี้อีกหลายเท่า

ลูกของคุณจะเป็นเด็กที่อยู่ไม่สุขนั่งนิ่งไม่เป็น ต้องหากิจกรรมทำตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะคุณอยากเป็นพ่อแม่ที่ดี จึงต้องหากิจกรรมมาป้อนจนกว่าลูกจะถึงเวลานอน สุดท้ายทั้งพ่อและแม่ก็หมดแรง

ความที่ลูกของคุณเป็นคนที่อ่านได้เร็ว เข้าใจอะไรก็เร็ว พอใครเริ่มพูดอะไรก็รู้หมดแล้ว ผลก็คือ เด็กจะเริ่มรำคาญ บอกว่า “รู้แล้ว รู้แล้ว สรุปรวดเร็ว หนอยได้ไหม” ในขณะที่คนอื่นๆ เพิ่งจะเข้าใจว่าหัวข้อเรื่องทีพูดคืออะไร งานของคุณก็คือ ต้องสอนลูกให้รู้จักใจเย็น คิดถึงคนอื่นๆ ที่เขายังไม่รู้ไม่เข้าใจ และหัดนั่งนิ่งๆ ทำอะไรของคนอื่นไปก่อน

ลูกของคุณเป็นคนเอาจริงเอาจัง ชอบแก่นและสาระ แต่นิสัยคนไทยเราชอบอ้อมค้อม อารัมภบท

ปฏิกริยาของลูกคุณก็คือ ‘เมื่อไหร่จะเข้าเรื่อง ลักที’

ซึ่งถ้ากลับสถานการณ์ให้ลูกเป็นผู้ใหญ่ แล้วพูดกับคนที่อ่อนวัยกว่า คำพูดของลูก ไม่ว่าจะ “รู้แล้ว รู้แล้ว สรุปเร็วๆ หน่อยได้ ไหม” หรือ ‘เมื่อไหร่จะเข้าเรื่องลักที’ ก็จะเป็นเรื่องปกติ เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่จะทำกับเด็กได้ แต่เพราะวัฒนธรรมไทยเรายังรับไม่ได้ให้เด็กมาว่าหรือวิจารณ์ผู้สูงอายุกว่า แม้ว่าสิ่งที่วิจารณ์จะเป็นความจริงก็ตาม แต่เด็กเหล่านี้ไม่เห็นความแตกต่างทางวัยระหว่างตัวเองและคนอื่นๆ

เพราะเขาวัดความเท่าเทียมด้วยวัยของสติปัญญาและวิธีการคิด ไม่ใช่ด้วยจำนวนอายุ จึงคิดว่าตัวเองเท่าเทียมและเสมอกับผู้ใหญ่ที่สติปัญญาอยู่ในระดับเดียวกัน นี่คือสาเหตุที่ทำให้เราเห็นว่าเด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กแก่แดดพูดจาเกินตัว หรือเด็กมีปัญหา

คลังก์(Clank,B(1992) ได้รวบรวมปัญหาที่เกิดจากความสามารถพิเศษของเด็กกลุ่มนี้ไว้ ดังนี้

ปัญหาและพฤติกรรม	สาเหตุ/วิธีการคิด
แสดงความรำคาญ หรือเบื่อหน่ายที่ต้องฟังคนอื่น อธิบายเป็นขั้นเป็นตอนแล้วใช้เวลานาน	สามารถเข้าใจอะไรได้เร็วกว่าคนอื่น อ่านได้เร็ว จับใจความได้ไว
ชอบซัก แสดงความสนใจอย่างจริงจัง ถามคำถามแล้วยังไง เกิดอะไร ทำไม เพราะอะไร จนคนอื่นเบื่อหน่าย	ใฝ่รู้ ต้องการเข้าใจแก่นและสาระของเรื่อง
ดื้อ ไม่ชอบให้ใครสอนหรือบอกให้ทำอะไร ไม่เชื่อฟัง ชอบเถียง ไม่เชื่อครู	มีแรงจูงใจจากภายใน คิดอะไรได้เอง หรือชอบที่จะหาวิธีการเรียนรู้เอง
ไม่ยอมทำอะไรเป็นจารีต ประเพณี ความนิยม หรือกิจวัตรประจำวัน	ชอบคิดเอง จับแก่นสาระ ชอบใช้วิธีการกาลามสูตร โดยมีกระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่เป็นของตัวเอง
แสดงอาการฮึดอัด หรือทนไม่ได้ บางทีก็พูดจาเย้ยหยัน ทนไม่ได้เวลาใครพูดอะไรไม่ชัดเจนหรือไร้เหตุผล	ยอมรับการกระทำและการพูดจาที่ตั้งอยู่บนการใช้เหตุผลเท่านั้น
ห่วงใยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดของการดำรงความเป็นมนุษย์ หรือปัญหาโลกแตก เช่น เกิดมาทำไม	รักความมีสัจจะ ความเสมอภาค และความยุติธรรม
ชอบบงการจนเพื่อนไม่ชอบชู้หน้า สร้างกฎกติกาที่ซับซ้อน จนคนระแวง และกลัว	ชอบคิดเชิงโครงสร้าง จัดระบบให้คนอื่นและเรื่องราวต่างๆ รอบตัว เป็นนักจัดการและจอมบงการ
มีความสามารถในด้านการพูด ใช้คำพูดโน้มน้าว หวาน ล้อมได้ดี ชอบคุยกับผู้ใหญ่หรือเด็กที่โตกว่า เบื่อที่จะคบเด็กวัยเดียวกัน เด็กเจ้าปัญญาเลยกลายเป็นคนไม่มีเพื่อนหรือเป็นตัวตลกในกลุ่มเด็กวัยเดียวกัน	มีความรู้รอบตัวสูง ใช้ภาษาผู้ใหญ่ รู้ศัพท์มากและเป็นศัพท์ที่ๆ สูงทั้งนั้น

ปัญหาและพฤติกรรม	สาเหตุ/วิธีการคิด
บางคน ทำอะไรต้องดีเลิศ พอทำไม่ได้ก็จะเกิดความกลัดกลุ้ม หดหู่ ในห้องเรียนเวลาครูถาม ทิ้งๆ ที่รู้คำตอบแต่ไม่กล้ายกมือเพราะกลัวตอบผิดและจะขายหน้าเพื่อน	มีความคาดหวังกับตัวเองสูง ทำอะไรต้องให้สมบูรณ์แบบ
จอมโปรเจค ชอบคิดใหม่ทำใหม่ เปลี่ยนตลอดเวลา จนเป็นที่น่ารำคาญของเพื่อนร่วมทีมที่ต้องเหนื่อยกับการร้องานและสร้างหใตามใจท่านอยู่ตลอดเวลา เวลาทำงานสมาธิจะสูงและละเอียดหน้าที่ประจำที่ตนพึงทำ และขาดมนุษยสัมพันธ์ ไม่ชอบให้ใครเข้ามาต่อแยระหว่างทำงาน ดื้อรั้นไม่ฟังใคร	สมาธิแรงกล้า มุ่งมั่น ในเรื่องที่ตนสนใจ
ถ้าเป็นศิลปินจะอ่อนไหว ไม่ชอบให้ใครวิจารณ์หรือทนไม่ได้ถ้าไม่มีใครชกและสนใจ ต้องการการยอมรับหรือความรักจากคนอื่น	มีความอ่อนไหวสูงกว่าคนทั่วไป
อยู่ไม่สุข นั่งนิ่งไม่เป็น ชอบทำกิจกรรม ใครอยู่ด้วยแล้วเหนื่อย!	มีพลังในต้งสูง ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา
เชือดตนเองไม่ฟังพ่อแม่ เพื่อน ไม่ยอมใครจนเข้ากับคนยาก	เป็นตัวของตัวเอง ชอบทำงานอิสระ
บางครั้งดูเหมือนไร้ระบบ สติแตกเพราะมีโครงการมากมายทำไม่ทัน หรือทำได้ไม่เสร็จตามกำหนด	สนใจไปหมดทุกเรื่อง มีความสามารถหลากหลาย อยากรลงไปทุกเรื่อง
มักจะเป็นตัวตลกหรือตัวประหลาดในห้องเรียน เพราะเพื่อนๆ ไม่เข้าใจอารมณ์ของเขา	มีอารมณ์ขันที่แปลกจากคนอื่นๆ
เวลาครูบอกให้ทำที่ละขั้นตอนก็จะงง ทำไม่ถูกรู้สึกว่าตัวเองโง่ โง่และโง่ ทำให้เรียนอะไรไม่รู้เรื่อง	วิธีการคิดของเด็กกลุ่มนี้จะคิดเป็นภาพสำเร็จรูป หรือคิดเป็นเป้าหมาย แล้วเสาะหาวิธีการที่จะทำให้เกิดขึ้นนั้นหรือเป้าหมายด้วยตัวเอง

ทั้งนี้ หากเราเป็นพ่อแม่ หรือครูของเด็กเจ้าปัญญาที่กลายเป็นเด็กเจ้าปัญหา ฉลาดแต่มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างก้าวร้าว ไม่รู้จักกาลเทศะ ถ้าเราเข้าใจวิธีการคิดและลักษณะนิสัยของเด็กกลุ่มนี้ก็จะทำให้เรารู้สึกเมตตาเห็นใจและหาทางขัดเกลา อบรมบ่มนิสัยให้เขาสามารถเข้ากับเพื่อนๆ มีชั้นดีธรรมอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ด้วย

อ้างอิง

Barbara Clark (1991) Growing Up Gifted: Developing the Potential of Children at Home and at School (5th edition) Merrill Publication Company

การประเมินเพื่อการเรียนรู้

ผู้เป็นครูต้องคุ้นเคยกับคำว่า formative assessment (FA) หรือ assessment for learning ซึ่งมาจากคำเต็มว่า informative assessment เป็นกิจกรรมของชั้นเรียน ครูอาจจะใช้วิธีการสั้นๆ หรือถามให้ตอบยาวๆ อภิปราย หรือสังเกตเมอบงานให้ทำงานกระทั่งการให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู

การประเมินระหว่างภาคเรียน หรือ FA เป็นหัวใจของการเรียนรู้ระยะยาว (long-term learning) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายต่อไป FA จะมาคู่กับ summative assessment (SA) หรือ assessment of learning การประเมินรวมยอดหรือ SA มีเป้าหมายมุ่งให้นักเรียนตอบคำถามหลัก คือ เธอเข้าใจไหม? (Do you understand?) คำตอบคงเป็นเข้าใจหรือไม่เข้าใจ คำถามเช่นนี้จะถามเมื่อสิ้นโครงการ หรือสิ้นภาคเรียน

ผลของการวิเคราะห์จะออกมาเมื่อผู้เรียนไปที่อื่น หรือเลื่อนชั้นไปแล้วตามระบบเลื่อนชั้นตามอายุ ส่วน FA คำถามหลักคือ คุณเข้าใจอะไรบ้าง (What do you understand?) ทั้งครูและนักเรียนต้องตั้งคำถามนี้อย่างต่อเนื่อง และนำคำตอบที่ได้มาปรับปรุงยุทธวิธีของการเรียนการสอน แต่ท้ายสุดจะเป็น FA หรือ SA ผลที่ได้นำมาใช้อย่างไรจะเป็นตัวชี้ว่าการประเมินนั้นเป็น FA หรือ SA เช่น การประเมินเมื่อจบภาคเรียน เพื่อให้เกรดจะเป็น SA แต่เมื่อนำผลไปใช้ในการพิจารณาในการสอบเข้าเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป SA ก็ จะกลายเป็น FA ของการประเมินชั้นต่อไปทันที (Scherer : 2007/2008) ข้อสำคัญที่ผู้เป็นครูพึงจดจำก็คือ การประเมินทุกครั้งเป็นการประเมินทั้งผู้เรียนและผู้สอน และควรใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุงยุทธวิธีการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ระยะยาว (long-term learning)

การประเมินระหว่างเรียน

การประเมินระหว่างเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน (Tomlinson : 2007/2008) ซึ่งครูจะได้ข้อมูลเพื่อปรับการสอนของตนต่อไปดังนี้

1. FA ไม่ใช่การทดสอบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการที่ใช้หลากหลายวิธีให้นักเรียนแสดงความรู้ของตนออกมา (multiple ways to let them show their knowledge)

2. FA ไม่ใช่เรื่องการให้เกรดเท่านั้น แต่เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียน เพื่อบรรลุเป้าหมายการสอนเพื่อความสำเร็จ (teaching for success)

3. FA ไม่จำเป็นต้องทำเป็นพิธีรีตรอง การสังเกตผลงานของนักเรียนและความสัมพันธ์ของนักเรียนสามารถใช้เป็นข้อมูลของ FA ได้ คุณเป็นครูของนักเรียนตลอดเวลาเรียน คุณสามารถทำได้

4. FA เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สอนสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้ เข้าใจและทำได้ การประเมินต้องสอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่วางไว้ตามแผนการสอน

5. FA ไม่ใช่การประเมินหลังบทเรียน แต่เป็นการประเมินระหว่างบทเรียนหรือก่อนบทเรียนเพื่อประเมินความรู้เบื้องต้นที่จะนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จะเรียน ผลที่

ได้นำมาปรับการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนต่อไป

6. FA ไม่ใช้การประเมินเพื่อทราบแล้วจบเรื่อง แต่เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวางระบบการสอน การปรับเนื้อหาและวิธีสอนของครูต่อไป

7. FA เป็นส่วนหนึ่งของการสอน ผลของ FA ทำให้ทราบความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของนักเรียน ในจุดนั้นครูสามารถใช้ข้อมูลนี้ในการสอน จัดการสอนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลตามความรู้ความสามารถของนักเรียน หรือสอนซ้ำข้อที่นักเรียนส่วนมากทำผิด

8. FA มิใช่การประเมินความพร้อมของนักเรียนอย่างเดียว แต่เป็นวิธีการหาข้อมูลว่านักเรียนคนใดมีความสนใจเรื่องใด ชอบเรียนอย่างไร เรียนคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเล็ก มีความพร้อมในเรื่องใดมากแค่ไหน ดังนั้นการเรียนการสอนควรให้ทางเลือกนักเรียน เรียนในระดับและสอดคล้องกับความสนใจของพวกเขา ผลการเรียนจะดีตามไปด้วย

9. FA มิใช่การค้นหาคัดอ่อนของนักเรียน แต่เป็นการให้โอกาสนักเรียนแสดงความเก่ง และศักยภาพของตนออกมา แต่ครูก็ต้องรู้จักอ่อนของนักเรียนและไม่ควรถามสิ่งที่ไม่รู้ ผลการสอบออกมาเชิงลบ ไม่ช่วยให้นักเรียนมีความต้องการเรียนรู้มากขึ้นเสมอไป ความท้อใจอาจจะตามมาด้วย

10. FA มิใช่สำหรับครูเท่านั้น แต่สำหรับนักเรียนด้วย เมื่อนักเรียนเข้าใจเป้าหมายของการเรียน และทราบว่าผลสำเร็จของการเรียนคืออะไร นักเรียนสามารถพัฒนาการควบคุมตนเอง ติดตามงานของตน และปรับปรุงตนเอง นักเรียนก็มีความพยายามมากขึ้น เห็นว่าความสำเร็จมาจากความพยายามไม่ใช่โชคชะตา

เมื่อครูและนักเรียนเห็นว่าการประเมินทั้ง FA และ SA เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ทั้งของครูและนักเรียน ผลการประเมินก็จะเป็นข้อมูลที่ดีที่สุด การประเมินและการเรียนเป็นเรื่องสนุก นักเรียนไม่กลัวการประเมิน

การประเมินเพื่อการเรียนรู้

เมื่อครูประเมินนักเรียนระหว่างภาคเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการรวบรวมข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน เราเรียกว่า เป็นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) การประเมินเช่นนี้ไม่มีการให้เกรด เป็นการฝึกปฏิบัติเหมือนกับการทำการบ้าน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการสนับสนุนการเรียนรู้ 2 ทาง (Chappius and Chappius : 2007/2008) คือ

1. ครูนำข้อมูลที่ได้นำมาปรับการเรียน เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวิธีสอน และเนื้อหา เพื่อประโยชน์ในการเรียนปัจจุบันของนักเรียน

2. นักเรียนสามารถใช้ข้อมูลจากผลการสอบของตนมาพิจารณาความก้าวหน้าในการเรียน เพื่อปรับวิธีเรียนของตน

การประเมินเพื่อการเรียนรู้เกิดขึ้นได้หลายรูปแบบภายในห้องเรียน ซึ่งจะเป็นอะไรก็ได้ที่ครูทำเพื่อช่วยเหลือนักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เป้าหมายของการเรียนอยู่ตรงไหน

(1) ครูให้รายการเป้าหมายที่นักเรียนจะต้องเขียนเป็นภาษาง่าย ๆ ที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้

(2) ให้ตัวอย่างผลงานที่ดีและแย่ในงานที่นักเรียนจะต้องทำ และให้แนวทางการให้

คะแนนให้ทราบว่าผลงานที่ดีเป็นอย่างไร และมีเหตุผลอะไร

2. ขณะนี้นักเรียนมีผลงานในระดับใด

(1) ครูประเมินโดยไม่มีการให้เกรด เพื่อให้ครูและนักเรียนเข้าใจว่าใครต้องปรับปรุงตรงไหน

(2) ชี้ความสำคัญของแนวทางการให้คะแนนของนักเรียนแต่ละคนให้เห็นจุดแข็งและจุดที่ต้องการปรับปรุง

(3) ให้นักเรียนชี้บ่งจุดแข็งและจุดที่ต้องการปรับปรุงของตนเอง

(4) ให้นักเรียนตรวจสอบรายการเป้าหมายของการเรียนของตน และทำเครื่องหมายในหัวข้อที่บรรลุแล้วเป็นระยะๆ

3. นักเรียนจะทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างไร

(1) ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้รับเป้าหมายการเรียนของตน

(2) ให้นักเรียนจัดทำกราฟ หรือบรรยายความก้าวหน้าของตนในแต่ละเป้าหมายของการเรียนเป็นระยะๆ

(3) ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าของตน ว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง อะไรบ้างที่แต่ก่อนรู้สึกยาก ปัจจุบันรู้สึกง่าย นักเรียนพบอะไรในตัวเองในฐานะผู้เรียนรู้

การให้ข้อมูลป้อนกลับต้องเป็นข้อความที่นักเรียนสามารถนำไปปรับปรุงงานของตนได้ เช่น

(1) เรียงความของเธอมีตอนเริ่มต้น มีตรงกลาง แต่ขาดตอนสรุป ให้เธอไปเพิ่มเติม

(2) เธอบรรยายเส้นกราฟได้ถูกต้อง แต่ควรกล่าวด้วยว่าแกน X และ Y สัมพันธ์กันอย่างไร

(3) เธอเปรียบเทียบ C และ D เธอบอกแต่ความแตกต่าง เธอควรบอกด้วยว่าทั้ง C และ D มีความคล้ายกันตรงไหนบ้าง

เป้าหมายของ FA คือทั้งครูและนักเรียนนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างทันเวลา และทุกสถานการณ์ รวมทั้งการนำผลการประเมิน SA มาใช้เป็น FA สำหรับการเรียนภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไปด้วย

เนื้อหาที่ควรประเมิน

เมื่อเราสำรวจตนเองว่าทักษะอะไรที่ช่วยให้เราประเมินผลสำเร็จในการทำงานในฐานะนักการศึกษา

1. วิสัยทัศน์สร้างสรรค์ (creative vision) เช่น เราควรจะทำให้โลกเราเป็นที่อยู่ที่ดีสำหรับเรา เพื่อนๆ ลูกหลาน และคนรุ่นต่อไปอย่างไร

2. ทักษะการวิเคราะห์ทางปัญญา (analytical intellectual skills) คือความสามารถจะอธิบายว่า วิสัยทัศน์ของเราและของคนอื่นที่ว่าดีนั้นเพราะอะไร

3. ทักษะทางปัญญาเชิงปฏิบัติ (practical intellectual skills) คือ วิธีการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ และวิธีการชักชวนให้คนอื่นเข้าใจในจุดดีของวิสัยทัศน์นั้นๆ

4. ภูมิปัญญา (wisdom) เพื่อให้แน่ใจว่าวิสัยทัศน์ที่เสนอนั้นมีลักษณะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับส่วนรวม (common good) ไม่ใช่ดีเฉพาะผลประโยชน์ของตนและพรรคพวก

ในการตั้งคำถามในการประเมินนั้นควรครอบคลุมทักษะอย่างน้อยทั้ง 4 ด้าน ที่กล่าวมาแล้ว ขอยกตัวอย่างวิชาวิทยาศาสตร์ หัวข้อโลกร้อน คำถามควรจะอยู่ใน 4 กลุ่มของปัญหาดังนี้

1. Analytical skills มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่าโลกร้อน (global warming) กำลังเกิดขึ้น
2. Creativity เธอคิดว่าอีก 200 ปีข้างหน้าโลกของเราจะเป็นอย่างไร ถ้าหากว่าการโลกร้อนยังคงเป็นไปในอัตราปัจจุบัน
3. Practical skills เธอคิดว่าพวกเราทุกคนควรจะทำอะไรเพื่อให้อัตราโลกร้อนชะลอลง
4. Wisdom เรามีภาระรับผิดชอบต่อคนรุ่นต่อไปอะไรบ้าง เพื่อที่จะไม่ให้คนรุ่นต่อไปต้องประสบกับภาวะโลกร้อนอย่างที่เราเผชิญอยู่ทุกวันนี้

กิจกรรมซ่อมเสริม

หลังจากการประเมิน FA แล้ว ครูตรวจผลงานนักเรียนด้วยตนเองหรือตรวจในชั้นพร้อมกับนักเรียน ครูอาจจะกำหนดเกณฑ์ 80% ผ่าน ถ้าใครผ่านเกณฑ์ก็ไม่ต้องเข้ากิจกรรมซ่อมเสริม (corrective activities) แต่อาจจะช่วยเพื่อนช่วยครูโดยอาสาสมัครเป็นติวเตอร์หรือเป็นผู้นำในการเรียนแบบร่วมมือหรือจะไปค้นคว้าเรื่องเดิมจากแหล่งเรียนรู้อื่น หรือค้นความรู้เรื่องใหม่ที่จะเรียนต่อไปก็ได้ แต่นักเรียนที่มีผลการสอบไม่ผ่านเกณฑ์ ครูต้องช่วยเหลือโดยให้นักเรียนเลือกกิจกรรม 1 หรือมากกว่า ในตอนเริ่มต้นการเรียนจะไปช้า เพราะต้องซ่อมเสริมกันบ่อย เมื่อนักเรียนเข้าใจดีแล้วการเรียนก็จะไปได้เร็วและครอบคลุมหลักสูตรได้ ทั้งนี้ต้องมีบางรายการที่นักเรียนต้องศึกษาด้วยตนเอง การประเมินผลจะไม่มีประโยชน์อะไร ถ้าหากไม่มีกิจกรรมซ่อมเสริมในเวลาต่อมา (Gusky : 2007/2008) กิจกรรมซ่อมเสริมที่ครูสามารถนำมาใช้ได้มีดังนี้

กิจกรรมซ่อมเสริม	ผู้ปฏิบัติ		
	ครู	เพื่อนนักเรียน	ด้วยตนเอง
ครูสอนซ้ำ	/		
สอนนักเรียนเป็นรายบุคคล	/	/	
เพื่อนสอนเพื่อน		/	
การเรียนแบบร่วมมือ		/	
ศึกษาจากตำราเรียน	/	/	/
ศึกษาจากตำราอื่น	/	/	/
ทำแบบฝึกหัดและคู่มือรายวิชา	/	/	/
เล่นเกมส์ความรู้เฉพาะวิชา	/	/	/
เรียนบทเรียนสำเร็จรูป		/	/
ศึกษาในศูนย์การเรียนรู้หรือห้องปฏิบัติการ		/	/
ทำกิจกรรมทางคอมพิวเตอร์		/	/

ครูบางคนอาจจะเอาข้อสอบมาอธิบายเพิ่มเติมในห้องเรียนเน้นจุดที่นักเรียนไม่เข้าใจ พร้อมกับแจ้งให้ทราบว่าข้อสอบข้อนี้มาจากหน้าไหนในหนังสือเรียน ให้โอกาสนักเรียนถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เด็กที่ผ่านเกณฑ์ให้ศึกษาตามลำพังหรืออาสาสมัครช่วยเพื่อน โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือแล้ว ครูจะติดตามดูกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์อย่างใกล้ชิด

การนำผลการประเมินไปใช้

การนำผลการประเมินไปใช้ในห้องเรียนให้เกิดผลดีนั้น ครูต้องปฏิบัติดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับนักเรียนในเป้าหมายการเรียนรู้และเกณฑ์ที่จะประสบผลสำเร็จ
2. ดำเนินการอภิปราย ตั้งคำถาม และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
3. ให้ข้อมูลป้อนกลับที่นักเรียนสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนรู้ของตน
4. กระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้จัดการการเรียนรู้ของตนเอง ไม่ใช่รอพึ่งคำสั่งจากครู
5. สนับสนุนให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน

การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะข้างบน ครูไม่ควรทำคนเดียวแต่ควรจัดตั้งทีมงานร่วมกันในลักษณะการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (William : 2007/2008) โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. วางแผนจัดตั้งทีมงานการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน 2 ปี เป็นอย่างน้อย
2. ให้เริ่มต้นด้วยอาสาสมัคร ขนาดของกลุ่มระหว่าง 8-10 คน ตอนเริ่มต้นก็คนก็ได้ แต่ไม่เกิน 10 คน
3. ประชุมกันเดือนละครั้งๆ ละ 75 นาที แต่ไม่เกิน 2 ชั่วโมง
4. พยายามจัดกลุ่มของครูที่มีภาระงานคล้ายกัน โดยเริ่มจากครูในโรงเรียนก่อน เมื่อประสบผลสำเร็จจึงขยายไปโรงเรียนอื่น
5. ครูทุกคนจัดทำแผนการที่ตนเองต้องการจะเปลี่ยนแปลงหรือเรียนรู้จากเพื่อน หรือจากกลุ่ม แต่การเปลี่ยนแปลงไม่ควรเกิน 2-3 รายการ จึงจะประสบผลสำเร็จ โดยดูจากผลการประเมินนักเรียนของตน
6. ให้มีผู้รับผิดชอบการประชุม ควรมีรูปแบบหรือวาระการประชุม รวมทั้งจัดวาระการประชุม
7. ในการดำเนินการประชุม ควรมีรูปแบบหรือวาระการประชุม ดังนี้

7.1 การเริ่มประชุมใช้เวลา 5-10 นาที ทุกคนตกลงกันจะประชุมเรื่องอะไร ให้เวลาเสนอคนละ 1 นาที หัวข้อที่ปฏิบัติไม่ได้ ควรขจัดออกไป เช่น การลดขนาดของชั้นเรียน ให้เหลือชั้นละ 20 คน เป็นต้น

7.2 ทุกคนควรนำเสนอผลการประเมินของตนในรอบเดือนที่ผ่านมา โดยกล่าวถึงวิธีการ ปัญหา อุปสรรค ผลการดำเนินงาน และเพื่อนๆ เสนอแนะแนวทางปรับปรุงหรือให้ความช่วยเหลือ ชั้นนี้ใช้เวลา 30-50 นาที เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด

7.3 เรียนรู้ร่วมกัน ชั้นนี้ใช้เวลา 25-40 นาที โดยการนำเสนอสิ่งใหม่ หรือตรวจสอบข้อสอบของนักเรียนร่วมกันเป็นคู่แล้ว สรุปข้อมูลที่ต้องการแก้ไข วิธีการแก้ไข และการติดตามผล เป็นต้น บางครั้งก็มีการนำเสนอเทพ

บันทึกภาพการสอนเพื่อให้ครูร่วมกันอภิปราย ศึกษา จุด
แข็งจุดอ่อน และแนวทางปรับปรุง

7.4 ชั้นปรับแผนส่วนตัว ใช้เวลา 10-15
นาที ครูที่เข้าประชุมอาจจะต้องการปรับปรุงแผนการ
สอนของตน หลังจากได้รับฟังความเห็นและแนวคิดใหม่
จากเพื่อน หรือทบทวนแผนเดิมของตนเพื่อความมั่นใจ
ข้อสำคัญคือครูต้องคิดเมื่อได้ข้อมูลใหม่เพิ่มเติม

7.5 ชั้นทบทวน ใช้เวลา 5 นาที ครู
ทบทวนการประชุมที่ทำวันนี้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์
ที่ตกลงไว้ในชั้นที่ 7.1 หรือไม่ ถ้าหากยังไม่บรรลุ
วัตถุประสงค์ควรกำหนดแผนต่อไปว่าจะทำอะไรเพื่อ
ให้บรรลุเป้าหมาย

ทุกคนแยกย้ายกันไปปฏิบัติงานของตนต่อไป การใช้
FA มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนจะ
ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น วิธีหนึ่ง
ที่ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนคือ ครูและนักเรียนร่วม
กันทำ rubrics แล้วให้นักเรียนนำไปประเมินผลงานของตน โดยผลการประเมินไม่นำไปเป็นส่วนหนึ่ง
ของคะแนนปลายภาค เมื่อนักเรียนสามารถทำผลงานได้ ก็สามารถประเมินได้ นักเรียนก็สามารถปรับปรุง
ผลงานของตนได้ ผลการเรียนก็จะดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- 1.Chappius,Stephem and Chappius, Jan “The Best Value in Formative Assessment”,Educational Leadership December 2007/January 2008, pp. 14-19.
- 2.Gusky, Thomas R. “The Rest of the Story”, Educational Leadership December 2007/ January 2008, pp. 28-35.
- 3.Scherer, Marge “An Answer for the Long Term”, Educational Leadership December 2007/January 2008, p. 7.
- 4.Sternberg, Robert J. “Assessing What Matters”, Educational Leadership December 2007/January 2008, pp. 20-27.
- 5.Tomlinson, Carol Ann. “Learning to Love Assessment”, Educational Leadership December 2007/January 2008, pp. 8-13.
- 6.Willam, Dylan “Changing Classroom Practice”, Educational Leadership December 2007/January 2008, pp. 36-42.

เรียนรู้วิถีชีวิต การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ของกลุ่มชนหลายเชื้อชาติที่ มาเลเซีย

สวัสดิศะ เล่าสู่กันฟังฉบับที่แล้ว ดิฉันติดค้างไว้ว่าฉบับนี้เล่าถึงโครงการพัฒนาผู้นำชุมชนเพื่อสันติสุข 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นหนึ่งในหลายๆ โครงการที่มูลนิธิสุข-แก้ว แก้วแดง ดำเนินการเพื่อสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ด้วยการคัดเลือกผู้นำชุมชนในพื้นที่จากจังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส ทั้งพุทธ มุสลิม ประกอบด้วย พระสงฆ์ อิหม่าม อาจารย์มหาวิทยาลัย ครูและผู้บริหารคน. กรรมการสถานศึกษา นายกองดีการ บริหารส่วนตำบลเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ผู้นำเยาวชน และสื่อมวลชน รวม 80 คน มาสัมมนาและเดินทางไปศึกษาดูงานที่มาเลเซีย

การดำเนินโครงการนี้ของมูลนิธิเกิดขึ้นจากความร่วมมือของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์ ประเทศมาเลเซีย (University Utara Malaysia) และการสนับสนุนจากศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้นำชุมชนมารู้จักเป็น เพื่อนกัน และเรียนรู้ประสบการณ์การอยู่ร่วมกัน ของกลุ่มคนหลายเชื้อชาติของมาเลเซีย

การสัมมนาจัดขึ้น เมื่อวันที่ 11 - 14 สิงหาคม 2551 ที่มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์ ประเทศมาเลเซีย (University Utara Malaysia) มุ่งเรียนรู้ไปที่ประเด็น การดำรงชีวิต สิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่ง ดร.รุ่ง แก้วแดง ประธานมูลนิธิ สรุปถึงผลการสัมมนาว่า ที่ผ่านมา ประเทศมาเลเซียมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งมาเลย์ จีน อินเดีย ไทย (เขียม) และชนกลุ่ม น้อยอีกมาก เหมือนกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย แต่จุดเด่นคือมาเลเซียเรียนรู้และ ได้แก้ปัญหาได้อย่างจริงจัง และพบว่ามีเงื่อนไข ความสำเร็จอยู่ 2 ประการ คือ 1.การให้เกียรติและ ให้โอกาสแก่คนทุกชนชาติอย่างเท่าเทียมกัน และ 2.มุ่งพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทุกคนปากท้องอิ่ม จากเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้ประเทศมาเลเซียมีความ ชัดเจนในการปกครองกลุ่มคนที่มีหลากหลายชนชาติ ใน 3 เรื่องใหญ่ๆ ได้แก่

1.การกำหนดในรัฐธรรมนูญให้การยอมรับ การคงอยู่ของชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่ม มีการห้ามวิจารณ์ เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม หากใครฝ่าฝืนจะ

ถูกจับทันที ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้กลุ่มชนในมาเลเซียสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย

2.การกำหนดระดับสัดส่วนหรือโควตา ทั้งในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจและการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ทำให้คนทุกกลุ่มมีที่ยืน เช่น คนไทยที่เรียกว่า คนเซียม มีอยู่ประมาณ 8 หมื่นคน มีสิทธิเป็นวุฒิสมาชิก 1 คน เพื่อเป็นปากเสียงให้แก่คนเชื้อชาติไทยในมาเลเซียและสนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและพิธีกรรมสำคัญของทุกศาสนา เรียกกันว่าเป็นวันเปิดบ้าน เช่น ในเทศกาลฮารีรายอ คนมุสลิมจะเชิญคนหลากหลายมารับประทานอาหารด้วยกัน ทำนองเดียวกันวันวิสาขบูชา คนพุทธจะเชิญคนศาสนาอื่นมา หรือคนอินเดียก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

3.เรื่องระบบการศึกษา มาเลเซียให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษามากที่สุด นายกรัฐมนตรีของมาเลเซียทุกคนเป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และในการกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรและรูปแบบทุกอย่างจากรัฐบาลกลางทั้งหมด เช่น นักเรียนในระดับประถมศึกษา 6 ปี เรียนในโรงเรียนของแต่ละภาษาได้ แต่เมื่อถึงระดับมัธยมแล้วต้องมาเรียนรวมกันโดยใช้ภาษามลายูกลางเป็นสื่อ ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นคนจีน คนเซียม หรือคนมาเลย์มีความสามารถในการเรียนรู้ภาษามลายูได้เป็นอย่างดีระดับอุดมศึกษาจะเริ่มใช้ภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับภาษามลายู และเมื่อไม่นานมานี้ มาเลเซียประกาศให้ระดับประถมศึกษาเรียนคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์โดยใช้ภาษาอังกฤษ จะทำให้มาเลเซียก้าวไปสู่ความเป็นสากลยิ่งขึ้น

ประธานมูลนิธิ กล่าวในตอนท้ายว่า จากการศึกษาที่ประเทศมาเลเซียบริหารความขัดแย้งได้ดี ทำให้มีเวลาไปทุ่มเทเกี่ยวกับเรื่องปากท้องของประชาชน และประสบความสำเร็จในเรื่องการพัฒนาประเทศสูงมากทั้งนโยบายด้านเกษตร บริการและอุตสาหกรรม ดังนั้น สิ่งที่ได้เรียนรู้จากประเทศมาเลเซีย มูลนิธิจะกลับไปรวบรวมและพิจารณาว่าเรื่องอะไรบ้างจะเป็นประโยชน์ทำให้ 3 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้เกิดสันติสุข เพราะสิ่งที่ทุกคนในประเทศไทยอยากเห็นคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เพียงแต่ว่าในปัจจุบันเรายังไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร

ด้านผู้นำเยาวชนหลายคนที่ได้รับการคัดเลือกมาร่วมสัมมนาและเรียนรู้ประสบการณ์การอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนที่หลากหลายชนชาติของมาเลเซีย มีความคิดเห็นที่ไม่ต่างกันว่า “สิ่งที่ได้เรียนรู้จากมาเลเซียนับเป็นประสบการณ์ที่ดี คนต่างศาสนาต่างวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้ และมีความสามัคคีกัน เด็กได้รับการศึกษาที่ดี ประเทศก็พัฒนา จึงต้องการให้รัฐบาลของเราแก้ปัญหาเรื่องการศึกษาของเด็กใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เด็กไม่มีความรู้จึงถูกชักจูงได้ง่าย ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้โลกภายนอกแลกเปลี่ยนกับจังหวัดหรือภาคอื่นๆ บ้าง และต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม การสร้างงานสร้างรายได้ที่มั่นคง เพราะถึงแม้ว่าจะมีเด็กหลายคนที่ยังประสบปัญหา เมื่อไปสมัครงานพอรู้ว่ามาจาก 3 จังหวัดก็จะถูกปฏิเสธ หากยังมีความขัดแย้งกัน ผู้คนหวาดระแวงกัน ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้อย่างไร”

จากตัวอย่างความสำเร็จในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางกลุ่มชนที่หลากหลายทางวัฒนธรรมของมาเลเซีย ซึ่งมีความแตกต่างในการนับถือศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม คล้ายๆ กับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นบทเรียนที่สำคัญหากทุกฝ่ายจะหันหน้ามาใส่ใจ และร่วมแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ในการลดความขัดแย้ง การปฏิบัติที่เท่าเทียมกันของคนไทยทุกเชื้อชาติ การสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม สร้างความร่มเย็นเป็นสุขด้วยการศึกษาที่ดี ผู้คนมีงานทำที่มั่นคง ความสมานฉันท์ที่จะเกิดขึ้นตามความหวังของเยาวชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และของคนไทยทุกคนค่ะ

สถานศึกษาที่ถ่ายโอนไปสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 (มาตรา 43 และ 289) ที่เน้นความสำคัญในการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและมีสิทธิในการจัดการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 (มาตรา 41) ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 (มาตรา 43 และ 289) ที่เน้นความสำคัญในการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและมีสิทธิในการจัดการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 (มาตรา 41) ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

และในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 (มาตรา 16, 17 และ18) ได้กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยให้ถือเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีการกิจและหน้าที่สำคัญในการรับผิดชอบการจัดบริการการศึกษาแก่ประชาชนในการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2545 : 33) ให้กระทรวงศึกษาธิการถ่ายโอนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการถ่ายโอนสถานศึกษาจะต้องเป็นไปตามความสนใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ ม.ป.ป.,34-35) ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549-2551 มีสถานศึกษาที่ได้รับการอนุมัติให้โอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 310 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2551)

และจากผลการศึกษาของสำนักผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ (2547) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว มีความพร้อมในการรับโอนสถานศึกษา ดังนี้ ภาคใต้ร้อยละ 67.60 ภาคกลางร้อยละ 77.60 ภาคเหนือ ร้อยละ 84.10 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงสุดคือ ร้อยละ 86.00

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพร้อมในการรับโอนสถานศึกษามากกว่าภาคอื่นๆ ประกอบกับข้อมูลจากสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2550 มีสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้รับการอนุมัติให้โอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นจำนวน 187 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 68 ของสถานศึกษาที่ได้รับการอนุมัติให้ถ่ายโอนทั้งหมดในช่วงเวลาดังกล่าว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสภาพและแก้ไขปัญหการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารสถานศึกษาที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระหว่างปี พ.ศ.2549-2550 จำนวน 187 แห่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เฉียงเหนือ จำนวน 187 คน จากสถานศึกษา 187 แห่ง และครู จำนวน 5,000 คน จากสถานศึกษา 187 แห่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 187 คน ส่วนครูในสถานศึกษาที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษา 187 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967 :398) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษา แต่ละแห่งคิดตามสัดส่วนประชากรครูของสถานศึกษาแต่ละแห่งในแต่ละจังหวัดเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัย ซึ่งในที่นี้คือ 370 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 557 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองในบางพื้นที่ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 557 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

1.การบริหารงานวิชาการ

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยทั่วไปสถานศึกษามีการศึกษาหลักสูตรแกนกลาง (ร้อยละ 93.0) และมีการศึกษาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (ร้อยละ 68.6) แต่ยังมีภาระประเมินและวิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรเดิมน้อย (ร้อยละ 40.9) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย (ร้อยละ 26.8) สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนน้อย (ร้อยละ 58.4) ปัญหาในการบริหารงานวิชาการที่สำคัญที่สุดคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการทำวิจัย (ร้อยละ 67.2)

2.การบริหารงานบุคลากร

การวางแผนการดำเนินงานบุคลากร ผู้มีบทบาทมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 96.2) และผู้มีบทบาทน้อยที่สุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 40.6) ในการดำเนินงานด้านบุคลากร สถานศึกษามีการสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ โดยการกระจายความรับผิดชอบให้ครูมีส่วนร่วมในงานต่างๆ (ร้อยละ 96.4) สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรยังมีการปฏิบัติน้อยในเรื่องการจัด

ปรุมนิเทศให้กับบุคลากรใหม่ (ร้อยละ 58.5) ปัญหาด้านบุคลากรที่พบมากที่สุดคือ บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านในเวลาเดียวกัน (ร้อยละ 90.2)

3.การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ

การวางแผนการดำเนินงานธุรการ การเงินและพัสดุ ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดคือ ผู้บริหาร (ร้อยละ 98.3) ส่วนประชาชนในท้องถิ่น (ร้อยละ 15.0) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 33.2) และคณะกรรมการสถานศึกษา (ร้อยละ 45.0) ยังมีบทบาทน้อย สำหรับการดำเนินการด้านการเงินและการบัญชียังมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อยในเรื่องของการดำเนินการให้สถานศึกษาได้รับงบประมาณเพียงพอและทันเวลาในแต่ละปีงบประมาณ (ร้อยละ 54.4) ปัญหาการดำเนินงานด้านธุรการ การเงินและพัสดุของสถานศึกษาที่พบมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่มีน้อยกว่าภาระงาน (ร้อยละ 69.5)

4.การบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้มีบทบาทมากที่สุดในดำเนินการด้านกิจกรรมนักเรียนคือครู (ร้อยละ 95.2) ส่วนผู้ปกครอง ชุมชน (ร้อยละ 50.3) และคณะกรรมการสถานศึกษา (ร้อยละ 48.5) ยังมีบทบาทไม่มากนัก สถานศึกษามีการจัดบริการสุขภาพให้แก่ นักเรียน เช่น จัดให้มีห้องพยาบาล บริการเวชภัณฑ์และบริการทันตสุขภาพ (ร้อยละ 95.8) และมีการจัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริมให้แก่ นักเรียน (ร้อยละ 85.3) ปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนที่พบมากที่สุดคือ สถานศึกษามีกิจกรรมมากเกินไป (ร้อยละ 63.9)

5.การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการในการใช้ อาคารสถานที่และห้องเรียนต่างๆ (ร้อยละ 80.6) มีการดูแลรักษาสถานศึกษาให้มีความสะอาด ร่มรื่น อากาศถ่ายเทได้สะดวก (ร้อยละ 84.9) และมีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในหรือบริเวณอาคารต่าง ๆ (ร้อยละ 86.2) อย่างไรก็ตาม ยังมีการปฏิบัติน้อยมากในเรื่องของการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ (ร้อยละ 36.4) ปัญหาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดคือ การขาดงบประมาณที่จะซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุด (ร้อยละ 51.9)

6.การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

ในการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดคือ ผู้บริหาร (ร้อยละ 95.1) และผู้ที่มีบทบาทน้อยที่สุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 51.5) สำหรับการดำเนินการเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สถานศึกษามีการเชิญผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุมและเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น (ร้อยละ 96.1) มีการจัดบริการแก่ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้บริการอาคารสถานที่และวัสดุ-อุปกรณ์ของสถานศึกษา (ร้อยละ 94.3) และสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนสถานศึกษาโดยร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา (ร้อยละ 84.6) ปัญหาด้านงานความสัมพันธ์กับชุมชนที่สำคัญที่สุดคือ ขาดการดำเนินการที่เป็นระบบและต่อเนื่อง (ร้อยละ 56.8)

อภิปรายผล

1.การบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นยังมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก ไม่มีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในระบบและยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงในการจัดการศึกษา ปัญหาสำคัญในการบริหารงานวิชาการคือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการทำวิจัย ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากยังมีทรัพยากรและแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าไม่มากนัก

2.การบริหารงานบุคลากร

จากผลการวิจัย พบว่า มีการกระจายความรับผิดชอบให้ครูมีส่วนร่วมในงานต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของหลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการกระจายอำนาจและการบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม สถานศึกษายังมีการปฏิบัติตนน้อยในเรื่องของการประชุมเทคนิคบุคลากรใหม่ ซึ่งอาจทำให้บุคลากรไม่ทราบ หรือมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎระเบียบในการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อค้นพบสำคัญอีกประการหนึ่งคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีส่วนร่วมน้อยในด้านการบริหารงานบุคลากร ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด และอาจนำไปสู่ปัญหาในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ปัญหาในการบริหารงานบุคลากรพบว่า บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านในเวลาเดียวกัน ปัญหาดังกล่าวทำให้ครูไม่สามารถดูแลงานที่รับผิดชอบทุกด้านได้อย่างเต็มที่จึงอาจส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรบางด้านไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ

ในการวางแผนการดำเนินงานธุรการ การเงิน และพัสดุ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นยังมีบทบาทในเรื่องดังกล่าวน้อย สถานศึกษาจำนวนมากยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและทันเวลาในแต่ละปีงบประมาณ ทั้งนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่สถานศึกษาไม่ค่อยมีการเชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการวางแผนและการบริหารงานด้านการเงิน หรืออาจเป็นไปได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาเรื่องงบประมาณสำหรับรองรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ จำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการมีน้อยกว่าภาระงาน ปัญหาดังกล่าวทำให้สถานศึกษาหลายแห่งมีความจำเป็นต้องจัดบุคลากรครูมารับผิดชอบงานธุรการ ซึ่งส่งผลให้ครูมีภาระงานด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น และไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติงานด้านวิชาการซึ่งเป็นงานหลักได้อย่างเต็มที่

4.การบริหารงานกิจการนักเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ที่ยังมีบทบาทน้อยในการบริหารงานกิจการนักเรียนคือ ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา จึงควรมีการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ สถานศึกษามีกิจกรรมมากเกินไป ปัญหาดังกล่าวอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ครูซึ่งเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการจัดกิจกรรมนักเรียน มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหลายด้านในเวลาเดียวกัน จึงเห็นว่ากิจกรรมที่มีอยู่ในสถานศึกษามากเกินความจำเป็น

5.การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัย พบว่า มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในการใช้อาคารสถานที่และห้องเรียนต่างๆ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจประกอบการของงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของบุคลากร อย่างไรก็ตาม สถานศึกษามีการปฏิบัติน้อยในเรื่องของการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่มากขึ้น ปัญหาสำคัญที่สุดคือ สถานศึกษาขาดงบประมาณที่จะซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุด แม้ว่าส่วนกลางมีการจัดสรรงบประมาณบางส่วนในการซ่อมบำรุง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านการเงินที่พบว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอและไม่ทันเวลาในแต่ละปีงบประมาณ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัดและบริหารงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

6.การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

จากผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาใช้วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการเชิญผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุมและเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดี ความใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและการกระตุ้นให้ชุมชนสนใจและร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้บริการอาคารสถานที่และวัสดุ-อุปกรณ์ของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญคือ สถานศึกษาขาดการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรอื่นๆ มีภาระงานอื่นมากที่ต้องรับผิดชอบจึงทำให้การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไม่มีระบบที่แน่นอนและขาดความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะในการทำวิจัยของครูมากยิ่งขึ้น โดยสถานศึกษาอาจจะมอบทุนและทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าและการทำวิจัยของครูและควรให้ความร่วมมือกับส่วนกลางในการส่งเสริมให้บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น

2.การบริหารงานบุคลากร ผู้บริหารควรจัดให้มีการปฐมนิเทศครู หรือบุคลากร ทั้งที่ ได้รับบรรจุเข้าทำงานใหม่ ที่เข้ารับตำแหน่งใหม่ และที่เปลี่ยนสถานภาพจากข้าราชการมาเป็นพนักงานครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อบุคลากรเหล่านั้นจะได้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบ แนวทางการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษา รวมถึงหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.การบริหารงานธุรการ การเงินและ

พัสดุ สถานศึกษาอาจขอความช่วยเหลือจากส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานต้นสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเจ้าหน้าที่เฉพาะที่รับขอบงานดังกล่าว เพื่อแบ่งเบาภาระของครูและผู้บริหาร

4.การบริหารงานกิจการนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการประชุมสรุปเพื่อประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป ทั้งนี้ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารและดำเนินการด้านกิจการนักเรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

5.การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาควรกระตุ้นให้ผู้เรียนและชุมชนเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้เสมอ

6.การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการดำเนินการและการประเมินผลงานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น และควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อบริการชุมชนเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- นายกรัฐมนตรี, สำนัก. **แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545. (อัดสำเนา).
- ผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 1-12 , สำนัก. **การศึกษาความพร้อมเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กระทรวงศึกษาธิการ.เพ็ญพริ้นต์ติ้ง จำกัด: ขอนแก่น, 2547.
- มหาดไทย, กระทรวง. **กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กระทรวงมหาดไทย, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.). ศึกษาธิการ, กระทรวง. **การดำเนินการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กระทรวงศึกษาธิการ, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545**. (ม.ป.ท.), 2546.
- Yamane, Taro. **Elementary Sampling Theory**. 1st ed. Singapore, 1967.

โกงข้อสอบ...

อายบ้างไหม!

ไม่น่าลอก...
เลยเรา

ข้อสัตย์ดีกว่า...ไม่ต้องหลบหน้าใคร ข้อสัตย์ตั้งแต่วันนี้
ให้สังคมเราดีขึ้น ความซื่อสัตย์ 1 ในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ

“...ในชีวิตทุกวันๆ ก็ได้มีโอกาสเข้าโรงเรียน ก็หาความรู้ แล้วก็มีโอกาสที่จะได้เห็นชีวิตของตัวเองและของผู้อื่น ขอให้ถือว่าเป็นอาหารทั้งนั้น เป็นอาหารสมอง และเมื่อได้รับอาหารแล้วให้ไปพิจารณา คือไปไตร่ตรอง ไปคิดให้ถี่ ถ้าทำเช่นนี้แล้วทุกคนจะสามารถที่จะสร้างตัวเองให้แข็งแรง เพื่อที่จะทำประโยชน์แก่ตนเอง สร้างบ้านเมือง สร้างท้องที่ของตัว สร้างตนเองให้เจริญ ตามที่ทุกคนต้องการ...”

พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะเยาวชนชายหญิงจากถิ่นทุรกันดาร
ในเขตปฏิบัติการของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ต่างๆ รวม 24 จังหวัด
ณ ศาลาศาลาอัยการ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ที่ 6 เมษายน 2516

นางปราณี สวัสดิ์แดง
ครูภูมิปัญญาไทย ด้านโภชนาการ (การแปรรูปข้าว)

นางปราณี สวัสดิ์แดง ครูภูมิปัญญาไทย ด้าน
โภชนาการ (การแปรรูปข้าว) เกิดวันที่ 20 เมษายน
2490 อายุ 61 ปี ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล
จนครปฐม จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนพุทธมณฑล

จุดเริ่มต้นชีวิตการทำงาน

สมัยที่พ่อแม่ได้รับพระราชทานที่ดินจาก
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการจัดสรรที่ดินให้
กับชาวบ้านระแวกนั้น จะได้ครอบครัวละ 20 ไร่ เพื่อ
ทำนา ทำสวน ปลูกข้าว ถั่วฝักยาว ชนุน มะพร้าว และ
ครอบครัวของครูปราณีก็ได้รับพระราชทานเช่นเดียวกัน โดยมีอาชีพหลักคือ การทำนาและสวนผลไม้

ปี พ.ศ.2520 ผลไม้ในพื้นที่มีราคาตกต่ำ จึงได้มีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มแม่บ้านแปรรูปผลไม้ มีผลไม้
หยาบ มะม่วง มะละกอ ฝรั่ง ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาว ผลไม้ตากแห้งด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ที่
สะอาดและทันสมัย ในปี พ.ศ.2539 แปรรูปไข่เค็มเสริมไอโอดีน ปี พ.ศ.2542 นำข้าวกล้องแปรรูปเป็น
ข้าวตังหน้าต่างๆ ตอนแรกรวมกลุ่มกัน 8 ครอบครัว ขณะนั้นยังไม่มีตลาดรองรับ ใช้วิธีการขายชื่อ 10 แกรม
1

ต่อมามีเจ้าหน้าที่ภาครัฐช่วยหาตลาดให้ โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดลในการทำโภชนาการ การ
จัดหีบห่อด้วย ปี พ.ศ.2544 ได้จำหน่ายตามห้างสรรพสินค้า ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มแม่บ้านทั้งหมด 32
ครอบครัว การผลิตขนมข้าวตัง 300 ถุงต่อวัน มีการวางขายที่ร้าน 904 ดอยคำ แหล่งท่องเที่ยวทั่วไป

ชาวบ้านบางคนก็จะทำการอัดแผ่นมาส่งจะคิดค่าแรงเป็นชั่วโมง ทำให้มีรายได้ให้กับครอบครัวได้ทุกวัน
ประมาณ 4,000-20,000 บาทต่อเดือน เรียกว่า ถ้ายันก็จะได้รับรายได้มาก

ครูปราณี มีอาชีพเกษตรกรที่สืบทอดกันมาหลายรุ่น เป็นผู้หนึ่งที่พยายามหาทางแปรรูปผลผลิต
ทางการเกษตร โดยเฉพาะการแปรรูปข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้อง ข้าวซ้อมมือให้เป็นข้าวเม่า ข้าวพอง ข้าว
ตังหน้าต่างๆ เช่น หน้าผัก ผลไม้ หมูหยอง ไข่พืช จนได้รับรองจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมและเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปจากสำนักส่งเสริมการเกษตร โดยจัด
ตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ปัจจุบันได้กลายเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอพุทธมณฑล พร้อม
สร้างรายได้เพิ่มให้กับกลุ่มแม่บ้านเป็นอย่างดี

กระบวนการในการทำข้าวตัง "GIFT CAT"

สำหรับส่วนผสมของการทำข้าวตังจากข้าวกล้องหอมมะลิ หน้าหมูหยอง นั้น ส่วนประกอบมีดังนี้ ข้าว
กล้อง 60 หมูหยอง 20 น้ำมันพืช กระเทียม น้ำตาลทราย น้ำตาลปีบ (น้ำตาลมะพร้าว) พริกไทย ผักชี ครู
บอกว่าส่วนผสมเป็นเรื่องของความละเอียด เป็นความสามารถเฉพาะ และที่สำคัญส่วนผสมวัตถุดิบต้องมี
คุณภาพ มาตรฐาน และสะอาดอยู่เสมอ ผู้ผลิตต้องมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าตลอดไป

ข้าวตังของครูปราณีจะแตกต่างจากข้าวตังที่อื่นตรงที่ข้าวตังทำมาจากข้าวกล้องหอมมะลิเท่านั้น (ข้าว
ที่สีครั้งเดียวแล้วนำมาหุง) เพราะมีความเหนียวแน่นมากกว่าข้าวชนิดอื่น โดยใช้เนื้อข้าว 3 กิโลกรัมต่อน้ำ
4 กิโลกรัม หุงให้นิ่มตั้งทิ้งไว้ 20 นาที เพื่อให้ข้าวระอุ นำมานวดบับให้นิ่มด้วยมือ แต่ไม่ละเอียด เสร็จ

แล้วก็นำไปอัดเป็นแผ่นเพื่อทำให้ข้าวเป็นแผ่นบางๆ ใช้พิมพ์รูปแบบที่ต้องการกลงบนแผ่นข้าวขนาดตามใจชอบ หลังจากนั้นนำไปตากแดดให้แห้งจำนวน 2 แดด แล้วนำมาทอดในน้ำมันพืช พอเหลืองตั้งขึ้นพักไว้ จะได้แผ่นของข้าวตัง แล้วนำแผ่นที่ทอดแล้วทาทานน้ำปรุงรส โรยหมูหยอง หรือธัญพืชตามชอบรับประทานได้ทันที

ส่วนน้ำที่ใช้ปรุงรสราดหน้าข้าวตัง ครูปราณีบอกว่า มีเคล็ดลับที่ไม่ลับ คือ เกลือ กระเทียม พริกไทย ตักซี น้ำตาลปีบ ที่มีเครื่องเทศที่สะอาด มีคุณภาพดีเท่านั้นกว่าจะได้สูตรน้ำปรุงรสที่ถูกปากคนส่วนใหญ่ก็ต้องลองผิดลองถูกกันหลายขนาน ดังนั้นผู้ผลิตจึงต้องควบคุมให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ได้รสชาติเหมือนเดิมทุกครั้ง นอกจากส่วนผสมที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานแล้ว ครูปราณีบอกว่าต้องมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าด้วยเสมอ

สำหรับข้าวตังที่จะขาย เมื่อถึงขั้นตอนปรุงรสใส่หน้าเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะบรรจุใส่ถุง จะต้องนำข้าวตังเข้าตู้อบก่อน สำหรับหน้าธัญพืชใช้ไฟ 100 องศา เวลาอบ 3 ชั่วโมง เพื่อให้หน้ามันงาออกมาหอม ส่วนหน้าหมูหยองใช้เวลาอบ 2 ชั่วโมง จะทำให้เก็บไว้ได้นาน 2 เดือน

ผู้ที่สนใจจะลองทำเองแบบง่ายก็สามารถทำได้โดยนำข้าวที่เหลืองกันหม้อที่บ้านมาบี้แล้วกดด้วยที่นวดแป้งหรือเขียงก็ได้เพื่อให้ข้าวเป็นแผ่นบางๆ หลังจากนั้นนำไปตากแดดให้แห้ง แล้วนำไปทอดก็สามารถทำทานได้ด้วยตนเอง

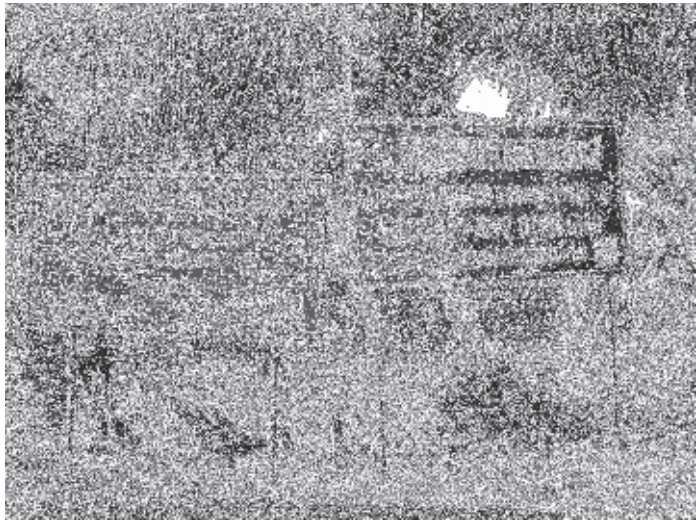
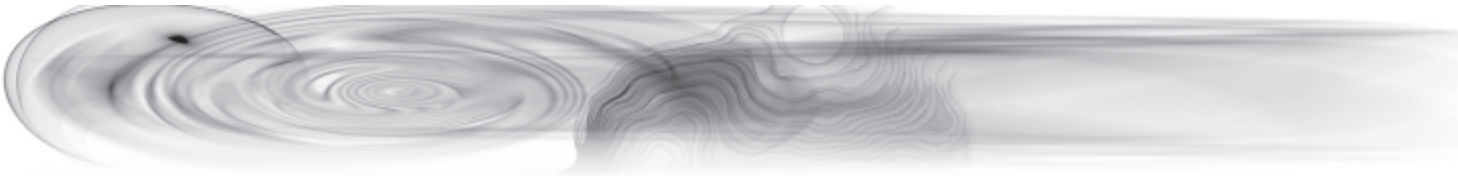
หลักการแก้ปัญหา

ข้าวตังของครูปราณีเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 5 ดาวที่ดำเนินถึงผู้บริโภค เมื่อผลิตภัณฑ์มีราคาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ครูปราณีใช้วิธีการทำหนังสือถึงลูกค้าชี้แจงเหตุและผล เพราะข้าวตังของครูใช้ข้าวกล้องแบบสีครั้งเดียว ไม่ได้ใช้ปลายข้าว ไม่ลดต้นทุนการผลิต ไม่มีสารพิษเจือปน ไม่ใช่วัตถุกันเสีย จึงขอขึ้นราคา ลูกค้าทุกคนเข้าใจ

การถ่ายทอดองค์ความรู้ สามารถมาเรียนรู้ได้ที่กลุ่มแม่บ้านฯ ได้ในเวลา 3 ชั่วโมง มีหลากหลายรูปแบบ ไปถึงบ้านทำกันสดๆ ให้ชิมกัน จะสอนวิธีการทำข้าวตัง ไข่เค็ม สอนหัตถกรรมจากใบมะพร้าว จะใช้วิธีการสาธิตให้ดูก่อน ให้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ให้แก่ครูนักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ใกล้ๆ มาศึกษาดูงาน กลุ่มแม่บ้านและผู้สนใจ เพื่อนำประกอบอาชีพ

หากท่านใดสนใจที่จะเรียนการทำข้าวตัง มีทั้งหน้าหมูหยองและหน้าธัญพืช สามารถติดต่อได้ที่ กลุ่ม

แม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ 58/2 หมู่ที่ 3 ต.มหา
สวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม โทร 034-297099
081-4986340 085-1892872

เศรษฐกิจพอเพียง

ครูปราณี เล่าว่า ถ้าเปรียบเทียบการทำข้าวตั้ง
เหมือนบ่อเลี้ยงปลา คือถ้ามีเศษข้าวก็เอาไปเลี้ยง
ในบ่อเป็นอาหารของปลา พอถึงปีเราก็วิดน้ำได้
เงินหมื่นเงินแสนเหมือนกัน เปรียบเหมือนว่า เสริม
จากงานหลักก็ทำอาชีพเสริม

ครูปราณียังได้ฝากข้อคิดว่า ไม่ว่าจะเด็กหรือ
ผู้ใหญ่ขอให้คำนึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเรื่อง

ของความพอประมาณ อะไรที่ควรกิน อะไรที่ไม่ควรกิน อะไรที่พอใช้ อะไรที่ไม่ควรใช้ เราใช้เฉพาะของ
ที่เราจำเป็นต้องใช้ ครูปราณีจะสอนลูกหลานเสมอว่า ถ้าเราหิวก็กินก็ซื้อ ถ้าเราอยากไม่ต้องไปซื้อ แต่
ไม่ควรอด อาหารอะไรที่ไม่มีประโยชน์ก็ไม่อยากให้ลูกหลานซื้อกิน เพราะเดี๋ยวนี้เงินของหายาก อยากให้
ประหยัดไว้ นอกจากนี้ครูปราณีก็จะปลูกฝังคุณธรรมให้ครอบครัวเข้าวัดทำบุญทำทานวันพระ

จากการที่ครูปราณี สวัสดิ์แดง นำความรู้ด้านโภชนาการ (การแปรรูปข้าว) ที่ตนศึกษา ค้นคว้า มี
ความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการแปรรูปข้าว เป็นข้าวตั้งจากข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมมือ และ
ข้าวกล้อง จนประสบความสำเร็จ ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นโดยไม่คิดมูลค่าตั้งแต่ปี 2545 จนลูกศิษย์
สามารถนำไปปฏิบัติเป็นประโยชน์โดยรวมแก่สังคม จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5 ด้านโภชนาการ ประจำปี
พ.ศ.2549 เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

